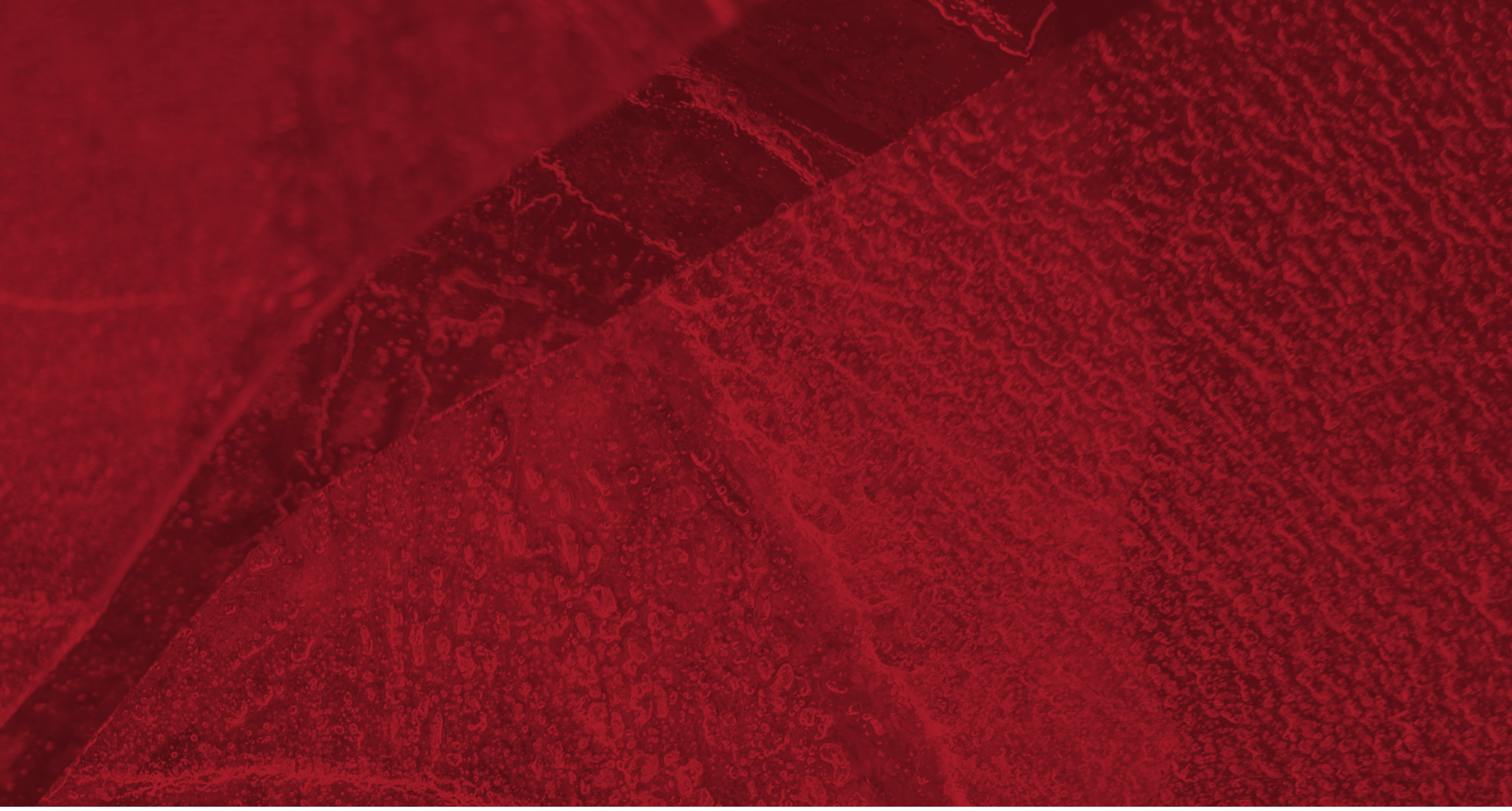

Ársskýrsla 2021

Þjóðskjalasafn Íslands

Ársskýrsla Þjóðskjalasafns Íslands 2021

Yfirlit um starfsemi

ÞJÓÐSKJALASAFN
ÍSLANDS

EFNISYFIRLIT

Ávarp þjóðskjalavarðar 5

1. Þjóðskjalasafn 6
- Hlutverk Þjóðskjalasafns sem stjórnsýslustofnunar 6
- Minni íslensks samfélags 6

2. Innri starfsemi 7
- Stjórnarnefnd 7
- Skipulag og stjórnun 7
- Framkvæmdastjórn: 7
- Starfsemi á árinu 8
- Mannauður 8
- Rekstrar- og efnahagsreikningur 8
- Húsnæðismál 9
- Grænt Þjóðskjalasafn 10
- Græn skref í ríkisrekstri 11
- Grænt bókhald 11
- Jafnlaunavottun 11
- Jafnréttismál 12
- Persónuverndarfulltrúi 12

3. Skjalavarsla og skjalastjórn 13
- Afhendingar pappírsskjala 13
- Afhendingar rafrænna gagna 13
- Grisjunarbeiðnir 14
- Málalyklar og skjalavistunaráætlanir 14
- Tilkynning rafrænna gagnasafna 14
- Ráðgjöf og fræðsla til afhendingarskyldra aðila 15
- Námskeið 15
- Reglur um skjalavörslu og skjalastjórn 16
- Eftirlit með afhendingarskyldum aðilum 16
- Nýr ráðgjafavefur 17
- Nýjar leiðbeiningar 18
- Gjaldskrá Þjóðskjalasafns 18
- Samráðshópur um einkaskjalasöfn 18
- Vinnuhópur um varðveislu sjúkraskráa 19
- Forvarsla 19

4. Aðgengi og þjónusta 20
- Skjalaskrá og Einkaskjalasafn.is 20
- Útlán og notkun skjala 20
- Fyrirspurnir vegna safnkosts 20
- Heimsóknir á lestrarsal 21

5. **Sýningar, viðburðir og rannsóknir** 22
(Vor)ráðstefna Þjóðskjalasafns 22
Lénið Ísland 22
Þjóðlendu- og landamerkjaverkefni 22
Vestnorrænir skjaladagar í Færeyjum 22
Samstarf um rannsóknir á dómsmálum á Austurlandi 23
Rannsókn á Biblíubréfinu 23
Norræni skjaladagurinn 23

6. **Miðlun** 24
Vefir Þjóðskjalasafns 24
Skönnun 24
Skráningarverkefni á Ísafirði 24
Heimild mánaðarins 24
Hlaðvarp Þjóðskjalasafns – Til skjalanna 24
Hlaðvarpsþættir 2021 24
Samfélagsmiðlar 26
Arkir – fréttir af safnkosti 26

7. **Samstarf opinberra skjalasafna** 27
Samráðshópur um einkaskjalasöfn 27
Heimsóknir á héraðsskjalasöfn 27
Styrkir til héraðsskjalasafna 27

8. **Heimsmarkmið Sameiðnuðu þjóðanna** 30

Viðauki 1 32
Stefnumótun ríkisaðila til þrigg ja ára 2022-2024 32

Viðauki 2 34
Starfsmenn Þjóðskjalasafns 1. desember 2021 34

Viðauki 3 35
Afhendingar 2021 35

Viðauki 4 42
Útgefnar bækur og skýrslur 42

Viðauki 5 43
Erindi og greinar um skjalavörslu og safnkost Þjóðskjalasafns 43

ÁVARP ÞJÓÐSKJALAVARÐAR

Heimsfaraldur setti mark sitt á árið 2021 eins og árið á undan. Starfsemin var aðlöguð þeim veruleika og tókst í lang flestum tilvikum að halda reglubundinni starfsemi óskertri. Gestafjöldi á lestrarsal varð minni en á árunum á undan. Verkefni Þjóðskjalasafns eru í eðli sínu svipuð milli ára þótt áherslur sveiflist. Grundvallarverkefnin eru alltaf vinna með upplýsingar; tilurð skjala, varðveislu skjala og aðgengi að skjölum.

Á þessu ári tók safnið við mesta magni pappírsskjala frá upphafi, eða alls um 2,5 hillukílómetrum. Margir aðilar gerðu átak í skjalaskilum, en á árinu hafði verið lögð sérstök áhersla á að styrkja námskeiðshald fyrir afhendingarskylda aðila og nýr ráðgjafavefur var opnaður til að auka og bæta upplýsingagjöf.

Innan safnsins var unnið að því að því að styrkja rafræna innviði þess og skilgreina þarfir til framtíðar. Miklar áskoranir eru framundan í samhengi við stafræna umbreytingu og nauðsynlegt að skjalasöfnin taka virkan þátt í þeirri þróun. Stóru verkefni í skráningu eldri safnkosts var hleypt af stokkunum í nýrri fjargeymslu. Hún var tekin í notkun á haustdögum og leysti af þrjár aðrar sem nýttar höfðu verið til bráðabirgða. Áætlað er að þar verði um 12 km. skjala grófskráðir á tveimur árum.

Ráðstefnuhald, hlaðvarp, útgáfa, fyrirlestrahald og þátttaka í norrænu skjaladögunum eru orðnir fastir viðburðir á ári hverju og eru liður í því að sinna menningarhlutverki safnsins. Stjórnsýsluhlutverk og menningarhlutverk skjalasafna eru tvær hliðar á sama peningi og geta ekki án hinnar verið. Til lítils væri að varðveita skjöl sem enginn hefði þörf fyrir að sækja í og nýta, og ef ekki er tryggt að tilurð og varðveisla skjala í samtímanum sé nægjanlega örugg, er hætta á að það verði ekkert til þess að skoða þegar frá líður.

Hrefna Róbertsdóttir, þjóðskjalavörður

1.

ÞJÓÐSKJALASAFN

Þjóðskjalasafn Íslands er ein af grunnstofnunum ríkisins og starfar eftir lögum um opinber skjalasöfn, nr. 77/2014. Þar er kveðið á um meginhlutverk Þjóðskjalasafns og er það í grundvallaratriðum tvíþætt; stjórnsýsla og skjalastjórn hins opinbera annars vegar og menningarhlutverk og langtímavarðveisla skjalasafna hins vegar. Tilurð skjala, meðhöndlun þeirra og varðveisla (rafræn og á pappír) er grunnþáttur sem allt annað byggist á. Þjóðskjalasafn sinnir því einni af grunnstoðum lýðræðis í landinu; tilurð, varðveislu og aðgengi að upplýsingum. Það gerir það m.a. með því að setja stjórnsýslunni reglur með það að markmiði að tryggja upplýsingarétt og gagnsæi.

Hlutverk Þjóðskjalasafns sem stjórnsýslustofnunar

Sem stjórnsýslustofnun hefur Þjóðskjalasafn með höndum ráðgjöf til afhendingarskyldra aðila, sem og eftirlit með skjalahaldi þeirra. Í þessu skyni setur þjóðskjalavörður reglur um skjalavörslu og skjalastjórn, sem mennta- og menningarmálaráðherra staðfestir. Með reglubundnu millibili gerir safnið rafrænar eftirlitskannanir á skjalavörslu og skjalastjórn afhendingarskyldra aðila og fylgir þeim eftir með sértæku eftirliti út frá þeim þáttum sem koma fram í niðurstöðum þeirra. Afhendingarskyldir aðilar til Þjóðskjalasafns eru um 500 talsins. Að auki hefur Þjóðskjalasafn eftirlit með þeim 20 héraðsskjalasöfnum sem starfandi eru á landinu. Því til viðbótar heyra undir Þjóðskjalasafn sveitarfélög á svæðum þar sem ekki eru starfandi héraðsskjalasöfn. Þjóðskjalasafn veitir aðgang að skjölum og gögnum sem það hefur í vörslu sinni á grundvelli laga, þar sem hagsmunir og réttindi borgaranna, fyrirtækja og stofnana eru höfð að leiðarljósi.

Minni íslensks samfélags

Stundum er talað um skjalasöfn og skyldar stofnanir sem „minnisstofnanir“ samfélagsins (memory institutions). Það á vel við og lýsir menningarlegu hlutverki Þjóðskjalasafns. Það varðveitir heimildir um íbúa landins, stofnanir þess, stjórnsýslu, atvinnulíf, félagslíf og menningu frá elstu tímum til samtímans.

Rétt meðhöndlun skjala samkvæmt reglum og leiðbeiningum Þjóðskjalasafns er lykillinn að því að skjalasöfn varðveitist til framtíðar. Afhendingarskyldir aðilar, sem fara eftir lögum og reglum, ganga frá gögnum sínum til afhendingar og skila þeim inn til safnsins ásamt skrám og lýsigögnum. Skrárnar fara svo fljótt sem verða má í birtingu í skjalaskrá Þjóðskjalasafns og gögn eru afgreidd til notenda samkvæmt gildandi lögum. Einkaskjöl koma eftir öðrum leiðum og leitast er við að aðstoða þá sem afhenda þau við frágang til að skjölin verði sem best aðgengileg.

Saman mynda opinber skjöl og einkaskjöl minni íslensks samfélags. Til að tryggja langtímavörslu þessara skjala er hugað að því að varðveisluskilyrði séu eins og best verður á kosið með fyrirbyggjandi forvörslu. Styrkjandi forvörslu er líka beitt þar sem það á við, gert við mikilvæg gögn til að tryggja vörslu þeirra til framtíðar, auk þess sem skönnun og birting skjala á vef er mikilvægur hlekkur í að gera menningararfinn aðgengilegan. Skönnun skjala hefur tvíþætt markmið, að bjarga upplýsingum á gögnum sem ekki þola meðhöndlun og útlán auk þess að gera skjöl aðgengilegri almenningi í rafrænum lestarsal.

2.

INNRI STARFSEMI

Stjórnarnefnd

Þjóðskjalasafn Íslands heyrir undir mennta- og menningarmálaráðuneyti. Ráðuneytið skipar stjórnarnefnd safnsins sem er þjóðskjalaverði til ráðgjafar um stefnu og önnur málefni sem varða starfsemi þess.

Stjórnarnefndin veitir þjóðskjalaverði umsagnir um árlegar starfs- og fjárhagsáætlanir og skipulag safnsins.

Stjórnarnefnd er skipuð af mennta- og menningarmálaráðherra. Hana skipuðu frá 1. janúar 2019.

Aðalmenn:

Anna Agnarsdóttir,
formaður, skipuð án tilnefningar.

Guðmundur Jónsson, varaformaður, tilnefndur af Sagnfræðistofnun Háskóla Íslands.

Jóhanna Gunnlaugsdóttir,
tilnefnd af félagsvísindasviði Háskóla Íslands.

Gunnar Örn Hannesson, tilnefndur af starfsfólki Þjóðskjalasafns Íslands.

Svanhildur Bogadóttir,
tilnefnd af Sambandi íslenskra sveitarfélaga.

Gunnar Gíslason,
tilnefndur af Sambandi íslenskra sveitarfélaga.

Varamenn:

Valur Ingimundarson,
skipaður án tilnefningar.

Erla Hulda Halldórsdóttir,
tilnefnd af Sagnfræðistofnun Háskóla Íslands.

Ómar H. Kristmundsson,
tilnefndur af félagsvísindasviði Háskóla Íslands.

Karen Þóra Sigurkarlsdóttir,
tilnefnd af starfsfólki Þjóðskjalasafns Íslands.

Jóna Símonía Bjarnadóttir,
tilnefnd af Sambandi íslenskra sveitarfélaga.

Ágúst Sigurðsson,
tilnefndur af Sambandi íslenskra sveitarfélaga.

Stjórnarnefnd fundaði tvisvar á árinu 2020, 27. maí og 2. desember í fjarfundi. Fundargerðir stjórnarnefndar eru birtar á vef safnsins.

Skipulag og stjórnun

Skipurit Þjóðskjalasafns Íslands sýnir starfsemi stofnunarinnar. Meginsvið eru tvö; rekstrar- og varðveislusvið og skjala- og upplýsingasvið. Fagsviðin eru sex; upplýsingaþjónusta, eftirlit og ráðgjöf, skráning, varðveisla, miðlun og húsnæði. Nýtt skipurit tók gildi 1. september 2019. Þjóðskjalavörður og sviðsstjórar mynda framkvæmdastjórn sem fundar að jafnaði vikulega.

Framkvæmdastjórn:

Hrefna Róbertsdóttir,
þjóðskjalavörður

Anna Elínborg Gunnarsdóttir,
sviðsstjóri rekstrar- og varðveislusviðs

Njörður Sigurðsson,
sviðsstjóri skjala- og upplýsingasviðs

Skipurit Þjóðskjalasafns

Frá 1. september 2020

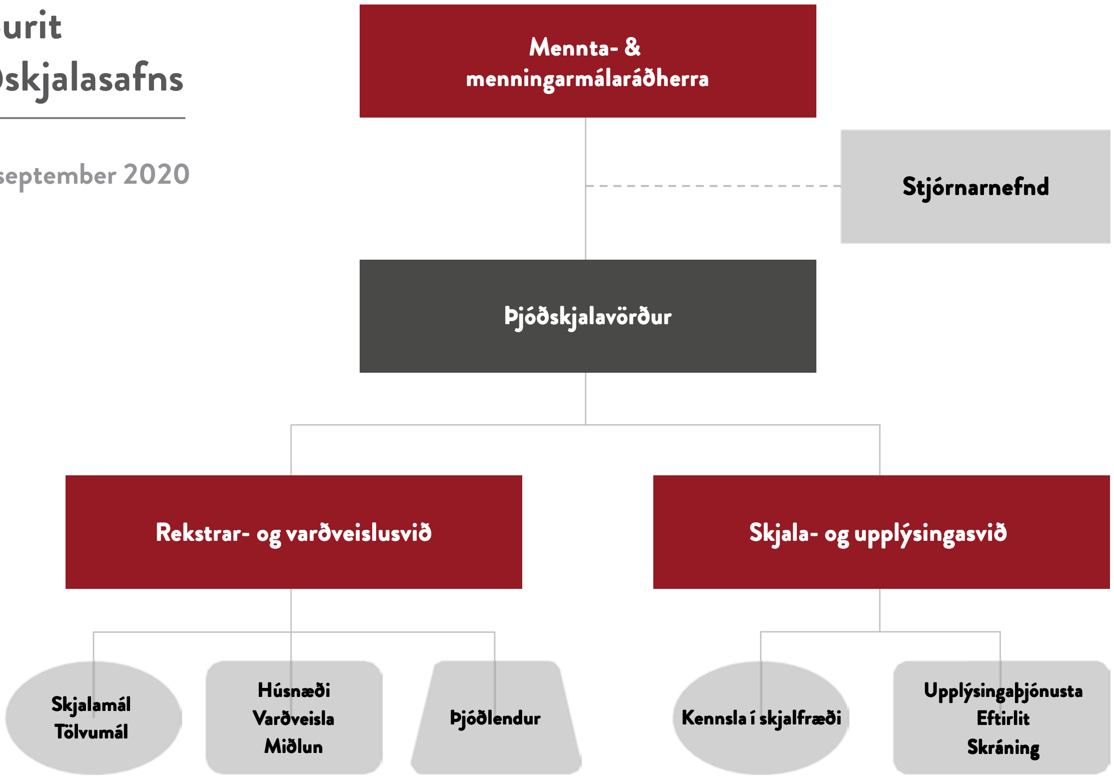

Starfsemi á árinu

Starfsemi ársins 2021 var að mestu hefðbundin en einkenndist þó að nokkru af heimsfaraldri. Unnið var áfram að undirbúningi við að bæta og styrkja rafræna innviði safnsins. Stytting vinnuvikunnar tók gildi 1. janúar 2021. Innleiðing vinnutímastyttingarinnar gekk vel en henni er ætlað að styðja við jafnvægi milli einkalífs og vinnu og bæta heilsu og líðan starfsfólks, sem er ein af lykiláherslum stofnunarinnar.

Eins og undanfarin ár tók Þjóðskjalasafn þátt í könnuninni „Stofnun ársins“ og lenti í 37. sæti af 54 stofnunum í hópnum „Stofnanir með 5 til 39 starfsmenn“ (10. sæti af 41 stofnun í hópnum „Stofnanir með 20 til 49 starfsmenn“ árið 2020). Heildareinkunn var 4,092 (4,298 árið 2020 og 4,058 árið 2019). Niðurstöður könnunarinnar gefa vísbendingar um ánægju og líðan starfsmanna og eru leiðbeiningar fyrir stjórnendur um hvar má gera betur.

Mannauður

Þjóðskjalasafn hefur á að skipa hæfu og reynslumiklu starfsfólki á sviði skjalavörslu og skjalastjórnar, sem og á sviði stjórnsýslu og miðlunar. Í árslok 2021 var starfsfólk alls 38, þar af voru þrjú í leyfi. Stærsti hlutinn er í 100% starfi en fimm voru í hlutastöfum. Á árinu hættu 4 starfsmenn, þar af einn vegna aldurs. Ársverk við safnið voru 34,0. Fjöldi kvenna var 18 og fjöldi karla 20.

Meðalaldur starfsfólks í árslok 2021 var 46,1 ár og meðalstarfsaldur var 9,8 ár. 38% starfsfólks (14 manns) hefur starfað hjá Þjóðskjalasafni lengur en í 10 ár og 34% (13 manns) skemur en 5 ár. Háskólamenntaðir starfsmenn eru 92% og eru sagnfræðingar í miklum meirihluta.

Rekstrar- og efnahagsreikningur

Á árinu 2021 var framlag úr ríkissjóði til rekstrar alls 369,2 m.kr. borið saman við 366,2 m.kr. árið 2020. Samkvæmt ársreikningi 2021 var afkoma Þjóðskjalasafns Íslands í heild neikvæð um 54,7 m.kr. á árinu 2021.

Rekstrargjöld ársins námu 562,2 m.kr.

Stærsti útgjaldaliðurinn eru laun (69% heildarútgjalda). Launakostnaður hækkaði um 27,8 m.kr. milli ára en ársverk voru nær óbreytt (34,0/2021; 34,2/2020; 31,4/2019).

Næst stærsti útgjaldaliðurinn var aðkeypt þjónusta (12% heildarútgjalda) og hækkar um 8,4 millj frá árinu 2020. Þar tilheyra m.a. ýmis leigugjöld sem hækka um 4,3 m.kr. milli ára en kostnaður vegna upplýsingatæknikerfa og hugbúnaðarleyfa af ýmsu tagi hefur hækkað verulega undanfarin ár.

Þjóðskjalasafn greiðir ekki leigu fyrir húsnæðið á Laugavegi og því er húsnæðiskostnaður einungis þriðji stærsti útgjaldaliður stofnunarinnar árið 2021 (9% heildarútgjalda) og lækkar um 6,2 m.kr. milli ára. Húsaleiguliðurinn hækkar um 12,6 m.kr.vegna leigu á nýjum geymslum að Höfðabakka frá september2021, en verkkaup lækka um 19,6 m.kr. frá síðasta ári þegar framkvæmdir við Lestrarsal voru meginskýring mikilla útgjalda.

Tilfærslur nema 29,5 m.kr. en þar er um að ræða árlegar greiðslur til héraðsskjalasafna sem ÞÍ annast f.h. ráðuneytisins. Framlag ríkissjóðs vegna þessa bókast hluti sértekna safnsins.

Kostnaður við rekstrarvörur varð 11,0 m.kr. og lækkar um 8,1 m.kr. milli ára, að stærstum hluta vegna minni umbúðakaupa (2,3 m.kr. 2021 en 9,9 m.kr. 2020).

Ferðir og fundir hækkuðu frá árinu 2020 um 3,4 m.kr. þrátt fyrir að áfram væri lítið ferðast vegna heimsfaraldurs. Munar þar mest um aukinn ferðakostnað, jafnt innanlands og erlendis, alls 2,1 m.kr.

Sértekjur ársins námu alls 126,7 m.kr., þar meðtalið er framlag ráðuneytisins til héraðsskjalasafna 31,5 m.kr. sem ÞÍ annast milligöngu um. Sérfræðiþjónustuverkefni skiluðu alls 71,1 m.kr., og eru þar þrjú verkefni langstærst (Óbyggðanefnd 43,5m.kr., Þjóðskrá 10,0 m.kr. og Lögreglustjórinn 10,0 m.kr.). Árlegt framlag Alþingis vegna útgáfu Yfirréttarins nam 10,0 m.kr. og ýmis rekstrarframlög alls 8,9 m.kr. (hér m.a. 5,3 m.kr. endurgreiðsla atvinnuleysistryggingasjóðs vegna sumarstarfa 2021).

Neikvæð afkoma í árslok skýrist að hluta af 20 m.kr. kostnaði vegna flutninga og leigu á nýrri bráðabirgðageymslu, sem ekki hafði verið áætlað fyrir á fjárlögum 2021.

Fjárfestingar ársins námu alls 16,1 m.kr., þar af voru húsgögn 3,9 m.kr.., tölvu- og tæknibúnaður 2,5 m.kr.., lyftari 1,0millj., auk þess sem innviðaverkefnið, sem styrkt var með fjárfestingarframlagi 2020 og 2021, var eignfært fyrir 8,7 m.kr. á árinu. Fastafjármunir í árslok námu 80,8 m.kr.

Húsnæðismál

Á árinu var unnin þarfagreining /frummatsskýrsla af Framkvæmdasýslu ríkisins f.h. fjármála- og efnahagsráðuneytis og var skýrslan að mestu tilbúin í árslok 2021.

Þjóðskjalasafn Íslands er með aðalstarfsstöð sína og skjalageymslur að Laugavegi 162. Auk þess hefur stofnunin haft skjalageymslur í Laugarnesi og Brautarholti 6. Að Laugavegi 164 (ónothæft/tómt) meðtöldu eru húsnæðið alls 10.620 m^2.

Í ársbyrjun var unnið að öflun nýrrar fjargeymslu fyrir safnkost sem geymdur er á brettum og hefur verið geymdur í húsum 5 (Laugavegi 164), 6 (Brautarholt) og 7 (Lauganes). Unnið var að undirbúningi flutninga þar sem öll bretti voru yfirfarin, borin saman við afhendingaskrá og strikamerkt. Þessi vinna auðveldaði allt utanumhald flutninga og skráningu staðsetninga.

Gengið var frá 5 ára leigusamningi við Framkvæmdasýslu ríkisins/Ríkiseignir um 1.370 m^2 fjargeymslu að Höfðabakka 7 (hús 8) í maí en afhending tafðist til 1. september vegna viðgerða á húsnæðinu.

Flutningur skjala á Höfðabakka hófst 1. september. Brautarholt var tæmt fyrst og húsnæðið afhent Ríkiseignum í nóvember. Geymslan í Lauganesi var tæmd í desember, hillur teknar niður og fluttar

að Höfðabakka fyrir áramót og Ríkiseignum afhent húsnæðið. Öll skjöl voru flutt úr húsi 5 (Laugavegur 164) að Höfðabakka en eftir í húsinu í árslok 2021 er hilluefni sem finna þarf stað svo hús 5 teljist að fullu tæmt.

Eldvarnastöð við Laugaveg var endurnýjuð í janúar en eldri stöð var orðin úrelt og erfitt að halda við. Forvörsluverkstæði safnsins var flutt úr húsi 4 í hús 1. Áður en flutt var þurfti að rífa út gamla eldhúsinnréttingu, lagfæra öll gólf, leggja tölvulagnir, bæta lýsingu, mála, setja upp skápa og fá inn sérsmíðað vandað vinnuborð.

Rekstraryfirlit (m.kr.)	Raun 2021	Áætlun 2021	Frávik
Sértekjur	-126,7	-102,6	24,1
Laun og launatengd gjöld	387,4	357,8	-29,6
Ferðir og fundir	7,0	7,3	0,4
Rekstrarvörur	11,0	9,2	-1,8
Aðkeypt þjónusta	64,3	52,0	-12,3
Húsnæði	50,1	35,6	-14,6
Bifreiðar og vélar	1,1	0,2	-0,9
Vextir, bætur, skattar	0,1	0,1	0,0
Afskriftir	11,7	11,3	-0,3
Tilfærslur	29,5	31,5	2,0
Framlag ríkissjóðs	-369,2	-372,1	2,9
Framlag til afskrifta	-11,7	-11,3	0,3
Rekstrarniðurstaða:	54,7	19,0	-29,9
Sértekjur	-126,7	-102,6	24,1

Grænt Þjóðskjalasafn

Þjóðskjalasafn Íslands hefur sett sér það markmið að vera til fyrirmyndar í umhverfis- og loftlagsmálum og halda neikvæðum umhverfisáhrifum af starfsemi stofnunarinnar í lágmarki. Liður í þeirri viðleitni er innleiðing á umhverfisstjórnunarkerfi samkvæmt ISO 14001:2015 umhverfisstjórnunarstaðlinum sem safnið fékk vottað í júní. Með stjórnkerfinu er haldið utan um markmið stofnunarinnar í umhverfismálum og kröfur sem gerðar eru til stofnunarinnar á því sviði.

Þjóðskjalasafn starfar samkvæmt grænum skrefum í ríkisrekstri en markmið þeirra er m.a. að innleiða áherslur ríkisins í umhverfismálum sem þegar hafa verið samþykktar og að gera aðgerðir stofnana í umhverfismálum sýnilegar.

Umhverfis- og loftlagsstefna Þjóðskjalasafns Íslands tekur til umhverfisáhrifa af rekstri og varðar alla starfsmenn stofnunarinnar. Stefnan tekur til umhverfisþátta sem unnt er að fylgjast með og mæla hverju sinni. Stefnan er rýnd árlega af framkvæmdastjórn, markmið sett, árangur mældur og upplýsingum um árangur miðlað.

Þjóðskjalasafn Íslands tengir starfsemi sína við heimsmarkmið Sameinuðu þjóðanna um sjálfbæra þróun sem voru samþykkt árið 2015. Umhverfis- og loftslagsstefnan tekur mið af heimsmarkmiðunum, með sérstakri áherslu á markmið 8 (nýting auðlinda til neyslu og framleiðslu bætt), 11 (vistvænar samgöngur, loftgæði og úrgangur), 12 (vistvæn innkaup), 13 (stefnumótun í loftslagsmálum) og 17 (samstarfsverkefni milli opinberra aðila og einkaaðila).

38%

STARFSMANNA

MEÐ SAMNING UM VISTVÆNAN FERÐAMÁTA

92%

ENDURVINNSLUHLUTFALL

30,2%

MINNI PAPPÍRSNOTKUN

Græn skref í ríkisrekstri

Græn skref í ríkisrekstri snúast um að efla vistvænan rekstur ríkisins með kerfisbundnum hætti. Aðgerðirnar miða einkum að venjulegri skrifstofustarfsemi. Þjóðskjalasafn tók sitt fimmta græna skref í janúar 2021 og hefur nú tekið öll skrefin. Í samræmi við græn skref og innkaupastefnu ríkisins frá 2021 leggur Þjóðskjalasafn áherslu á hagkvæm og vistvæn innkaup. Markvisst er unnið að því að gera Þjóðskjalasafn að umhverfisvænum vinnustað. Fræðsla til starfsmanna um umhverfismál er hluti af reglulegri fræðslu, starfsmönnum er boðið upp á samgöngusamninga og góða aðstöðu fyrir hjólandi, en Þjóðskjalasafn hefur hlotið gullvottun fyrir að vera hjólavænn vinnustaður.

græn SKREF

Grænt bókhald

Stofnunin skilaði grænu bókhaldi til Umhverfisstofnunar vegna ársins 2021 líkt og gert hefur verið frá 2019. Fyrir árið 2021 voru sett mælanleg markmið fyrir umhverfisþættina: rafmagn, notkun ræstivara, notkun pappírs, úrgang og samgöngur. Náði stofnunin markmiðum sínum varðandi minni pappírsnotkun, fjölda samgöngusamninga, minni rafmagns- og heitavatnsnotkun og aukið hlutfall endurvinnslu sorps (hækkaði úr 89% í 92% 2021). Kolefnisspor ársins (tæp 14 tonn CO^2 ígildis) var jafnað í samvinnu við Kolvið með gróðursetningu 140 trjáa.

JAFNLAUNAVOTTUN
2022 - 2025

Jafnlaunavottun

Þjóðskjalasafn fékk jafnlaunavottun í byrjun árs 2019 og framkvæmir árlega jafnlaunagreiningu innan stofnunarinnar. Árið 2021 var niðurstaða greiningarinnar innan þeirra jafnlaunamarkmiða sem stofnunin hefur sett sér. Fékk stofnunin undir

lok árs framlengda jafnlaunavottun vegna áranna 2022-2025.
Stefna Þjóðskjalasafns er að allir starfsmenn njóti jafnra launa og sömu kjara fyrir sömu eða jafn verðmæt störf þannig að enginn launamunur sé til staðar.

Jafnréttismál

Í jafnréttisáætlun Þjóðskjalasafns eru sett fram fjölþætt markmið, s.s. um kynjasamþættingu, launajafnrétti og samræmingu fjölskyldu- og atvinnulífs. Áætlunin miðar m.a. að því að tryggja jafnan rétt starfsfólks og stuðla að jafnri stöðu og virðingu. Jafnréttisáætlun fjallar einnig um verkefni jafnréttisnefndar sem eru að stuðla að fræðslu og skapa umræðu um jafnréttismál. Eitt erindi var flutt á vegum nefndarinnar í maí en þá komu höfundar bókarinnar Konur sem kjósa og kynntu bókina

Jafnrétti hefur verið mælt í könnuninni Stofnun ársins undanfarin ár. Árið 2021 fékk Þjóðskjalasafn 4,47 af 5,0 mögulegum í könnuninni.

Persónuverndarfulltrúi

Helga Jóna Eiríksdóttir tók við starfi persónuverndarfulltrúa Þjóðskjalasafns í ársbyrjun 2021. Persónuverndarfulltrúinn er óháður og sjálfstæður í störfum sínum og hlutverk hans er að hafa eftirlit með meðferð persónuupplýsinga innan safnsins.

3.

SKJALAVARSLA OG SKJALASTJÓRN

Þjóðskjalasafn Íslands er framkvæmdaaðili opinberrar skjalavörslu og skjalastjórnar og gegnir hlutverki opinbers skjalasafns. Sem slíkt setur safnið reglur um skjalahald afhendingarskyldra aðila, samþykkir notkun á málalyklum og skjalavistunaráætlunum, veitir ráðgjöf um skjalamál, veitir heimild til eyðingar skjala og hefur eftirlit með framkvæmd laga um opinber skjalasöfn og reglna sem settar eru á grundvelli laganna. Þá tekur safnið við skjölum afhendingarskyldra aðila ríkis og sveitarfélaga sem ekki eru aðilar að héraðsskjalasafni. Pappírsskjöl á að afhenda þegar þau eru orðin 30 ára gömul en rafræn gögn að jafnaði ekki eldri en fimm ára. Þjóðskjalasafn tekur jafnframt við einkaskjalasöfnum, þ.e. frá einstaklingum, félagasamtökum og fyrirtækjum.

Afhendingar pappírsskjala

Árið 2021 tók Þjóðskjalasafn við 2.429 hillumetrum af pappírsskjölum í 169 afhendingum. Þetta er mesta magn pappírsskjala sem borist hefur á Þjóðskjalasafn á einu ári. Heildarsafnkostur pappírsskjala í Þjóðskjalasafni í lok árs 2021 var 46.059 hillumetrar.

Afhendingar rafrænna gagna

Alls voru afhent 573 Gb. af rafrænum gögnum í fimm afhendingum á árinu 2021. Þjóðskjalasafn hefur tekið við alls 49 vörsluútgáfum af rafrænum gögnum frá árinu 2010 þegar rafræn skjalavarsla hófst í safninu. Heildarsafnkostur rafrænna gagna í Þjóðskjalasafni í lok árs 2021 var um 2.395 Gb.

46.059 hm

AF PAPPÍRSSKJÖLUM

2.395 Gb

AF RAFRÆNUM GÖGNUM

Afhentir hillumetrar pappírsskjala 2012-2021

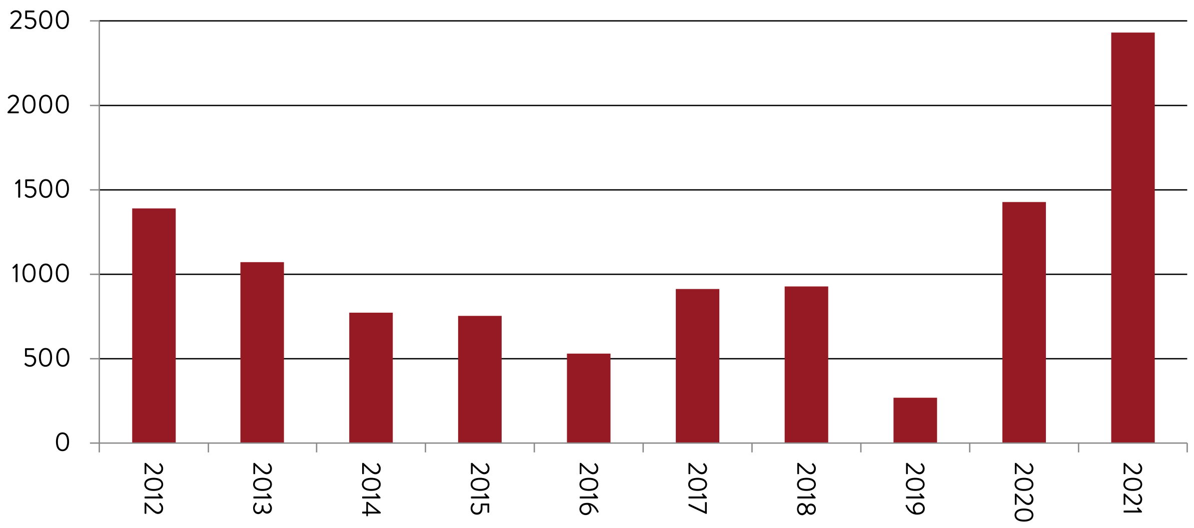

Grisjunarbeiðnir

Afhendingarskyldir aðilar mega skv. 24. gr. laga um opinber skjalasöfn ekki eyða neinu skjali í skjalasöfnum sínum nema með heimild þjóðskjalavarðar, í samræmi við reglur sem settar eru á grundvelli laganna eða samkvæmt sérstöku lagaákvæði. Til þess að fá heimild þjóðskjalavarðar fyrir eyðingu skjala þarf að sækja um hana á sérstöku eyðublaði, svokallaðri grisjunarbeiðni. Grisjunarbeiðnir eru afgreiddar af þjóðskjalaverði á afgreiðslufundum sem haldnir eru tvisvar í mánuði með ráðgjöf frá sviðsstjóra skjala- og upplýsingasviðs og fagstjóra eftirlits og ráðgjafar. Á árinu 2021 bárust Þjóðskjalasafni 174 beiðnir um grisjun skjala og hafa þær aldrei verið fleiri á einu ári. Á árinu 2021 var eyðing heimiluð í 109 tilviki en hafnað í sjö tilvikum. Þá voru fjórar beiðnir samþykktar að hluta og 13 beiðnir bárust þar sem heimild var til staðar og átti því ekki við. Í lok árs 2021 voru 13 grisjunarbeiðnir sem biðu afgreiðslu.

Grisjunarbeiðnir 2021

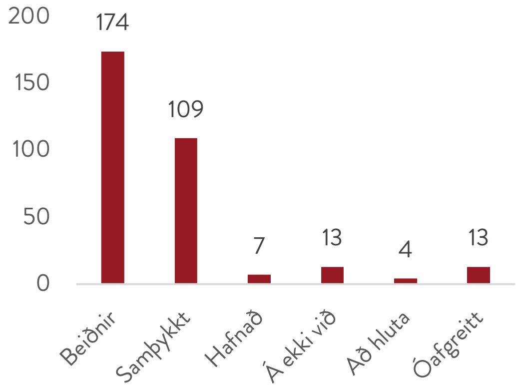

Málalyklar og skjalavistunaráætlanir

Afhendingarskyldir aðilar eiga að nota málalykla til að halda skipulagi á málasafni sínu og skjalavistunaráætlanir til að hafa yfirlit yfir skjalasafnið og allar ákvarðanir sem teknar hafa verið um það. Þjóðskjalasafn samþykkir notkun á málalyklum annars vegar og skjalavistunaráætlunum hins vegar samkvæmt reglum þar um. Árið 2021 voru samþykktir alls 43 málalyklar. Þá voru samþykktar 12 skjalavistunaráætlanir og hafa aldrei fleiri verið samþykktar.

Samþykktir málalyklar 2012-2021

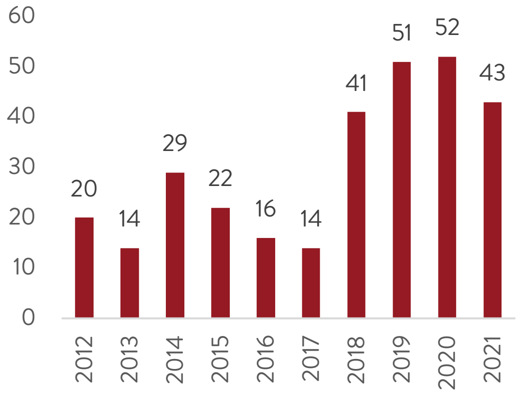

Tilkynning rafrænna gagnasafna

Undanfari afhendinga á rafrænum gögnum er að afhendingarskyldir aðilar tilkynni rafræn gagnasöfn sem þeir nota og Þjóðskjalasafn úrskurði svo um varðveislu þeirra og hvenær afhenda skuli vörsluútgáfu gagna úr þeim. Á árinu 2021 bárust alls 58 tilkynningar umrafræn gagnasöfn og úrskurðaði safnið um 42 þeirra

Tilkynningar rafrænna gagnasafna 2017-2021

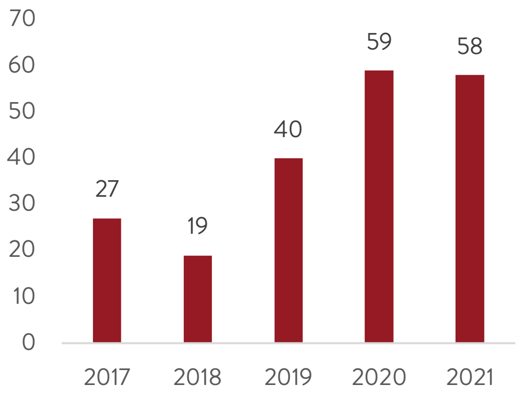

Ráðgjöf og fræðsla til afhendingarskyldra aðila

Skriflegar fyrirspurnir um skjalavörslu og skjalastjórn, sem skjalaverðir safnsins svöruðu á árinu 2021 voru samtals 694 en voru á síðasta ári 588. Það er aukning um 18% á milli ára. Eins og fyrri ár voru langflestar fyrirspurnirnar um rafræna skjalavörslu.

Þjóðskjalasafn bauð á árinu upp á námskeið fyrir afhendingarskylda aðila um helstu þætti í skjalavörslu og skjalastjórn. Öll námskeiðin voru kennd í gegnum fjarfundabúnaðinn Microsoft Teams og voru námskeiðin gjaldfrjáls. Aðsóknin að námskeiðunum var mjög góð en alls voru skráðir 857 þátttakendur á þau ellefu námskeið sem kennd voru á vor- og haustmisseri 2021.

Þá var gefið út eitt nýtt fræðslumyndband á Youtube-rás Þjóðskjalasafns á árinu. Undir lok árs 2021 voru myndböndin orðin 29 talsins.

Skjalafréttir, rafrænt fréttabréf Þjóðskjalasafns um skjalavörslu og skjalastjórn, hefur komið út frá árinu 2014. Áskrifendur undir lok ársins voru 500 en út komu 17 tölublöð á árinu 2021.

Námskeið

12. janúar – Er röð og regla á málasafninu? Gerð málalykla (59 skráðir)

26. janúar – Þarf að bæta skjalavörslu og skjalastjórn? Átak í skjalavörslu og gerð skjalavistunaráætlunar (101 skráður)

9. febrúar – Rafræn skjalavarsla. Afhending rafrænna gagna til Þjóðskjalasafns. Undirbúningur og góð ráð. (97 skráðir)

23. febrúar – Frágangur, skráning og afhending pappírsskjala (76 skráðir)

9. mars – Gerð vörsluútgáfu rafrænna gagna. Námskeið fyrir hugbúnaðaraðila og þá sem búa til vörsluútgáfur (69 skráðir)

23. mars – Afhending eldri rafrænna gagna. Hvað þarf til? (98 skráðir)

19. október – Hverju má henda? Um grisjun skjala. (77 skráðir)

26. október – Skráning mála og málsgagna. (67 skráðir)

16. nóvember – Hvað á að gera við tölvupóstinn? Um varðveislu og eyðingu á tölvupósti (92 skráðir)

30. nóvember – Tilkynningar á rafrænum gagnasöfnum (68 skráðir)

7. desember- Er röð og regla á málasafninu? Gerð málalykla (53 skráðir)

Skriflegar fyrirspurnir um skjalavörslu og skjalastjórn árið 2021

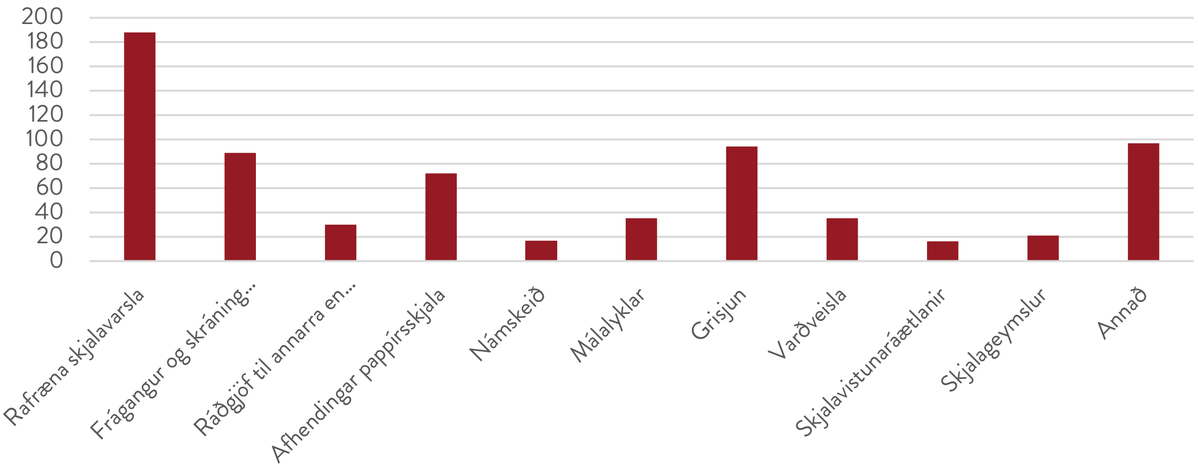

Reglur um skjalavörslu og skjalastjórn

Á árinu 2021 voru settar reglur um eyðingu prófúrlausna og metinna námsmatsgagna hjá afhendingarskyldum aðilum varð (nr. 913/2021). Námsmatsgögn er skjalaflokkur sem hefur takmarkað upplýsingagildi þegar kærufrestir eru liðnir. Með setningu reglna um eyðingu námsmatsgagna þurfa afhendingarskyldir aðilar ekki að sækja sérstaklega um eyðingu námsmatsgagna sem myndast í starfi til þjóðskjalavarðar skv. 24. gr. laga um opinber skjalasöfn.

Eftirlit með afhendingarskyldum aðilum

Í upphafi árs 2021 framkvæmdi Þjóðskjalasafn rafræna eftirlitskönnun með skjalavörslu og skjalastjórn sveitarstjórnarskrifstofa sem eru afhendingarskyldar til Þjóðskjalasafns. Í nóvember var gefin út skýrsla með niðurstöðum úr könnunni. Skýrslan var gefin út á rafrænu formi á vef Þjóðskjalasafns, www.skjalasafn.is. Í skýrslunni eru upplýsingar um könnunina, tölulegar niðurstöður og umfjöllun um helstu ályktanir og niðurstöður. Þar eru einnig tillögur til úrbóta og nefnt hver gætu verið næstu skref í skjalamálum ríkisins. Þetta er í annað skipti sem Þjóðskjalasafn gerir slíka könnun á skjalahaldi sveitarstjórnarskrifstofa. Í skýrslu Þjóðskjalasafns kemur fram að skjalavarsla og skjalastjórn þeirra 19 sveitarstjórnarskrifstofa sem afhendingarskyldar eru til Þjóðskjalasafns fer hægt batnandi en litlar breytingar hafa orðið á stöðu þeirra frá því að hún var skoðuð síðast fyrir fjórum árum. Rafræn skjalavarsla sveitarstjórnarskrifstofa hefur jafnframt aukist lítillega en þó of hægt. Að meðaltali eru þrjú rafræn gagnasöfn í notkun hjá hverri sveitarstjórnarskrifstofu en í heild hefur Þjóðskjalasafn aðeins fengið tilkynningar frá þremur sveitarstjórnarskrifstofum um rafræn gagnasöfn. Jákvæð merki um meiri áherslu á þennan málaflokk er að starfsfólki í skjalavörslu og skjalastjórn hjá sveitarstjórnarskrifstofum er að fjölga. Árið 2017 höfðu 60% þeirra sérstakan starfsmann sem sá um skjalahaldið en í könnun ársins var það hlutfall komið upp í 81%. Með fjölgun starfsfólks sem sinnir skjalasafni sveitarstjórnarskrifstofunnar er von til þess að betri yfirsýn fáist yfir skjalasafnið. Þá hefur varðveisla tölvupósta hjá sveitarstjórnarskrifstofum stórbatnað, nú varðveita 88% tölvupósta en aðeins 57% gerðu það árið 2017.

Skýrsla um skjalavörslu og skjalastjórn prestakalla sem kom út á árinu 2021.

Þá gerði safnið rafræna eftirlitskönnun á skjalageymslum ríkisins í júní. Skýrslan var gefin út á vef Þjóðskjalasafns í október. Í skýrslunni kemur m.a. fram að umfang pappírsskjala hjá ríkinu hefur aukist gífurlega á undanförnum árum og má áætla að nú séu um 106.000 hillumetrar af pappírsskjölum hjá stofnunum, embættum og fyrirtækjum ríkisins. Frá árinu 2012 hefur umfang pappírsskjala afhendingarskyldra aðila ríkisins aukist um 112%. Gífurleg aukning á umfangi pappírsskjala má einkum rekja til þess hversu hægt hefur gengið að innleiða rafræna skjalavörslu hjá ríkinu. Þá má áætla út frá niðurstöðum eftirlitskönnunarinnar að afhendingarskyldir aðilar ríkisins noti um 17.000 fermetra til að geyma pappírsskjöl. Þá leiða niðurstöðurnar enn fremur í ljós að afhendingarskyldir aðilar ríkisins hafa áhuga á að skila yngri

pappírsskjölum til Þjóðskjalasafns en almennt er gert.

Í nóvember gaf safnið svo út þriðju eftirlitsskýrsluna með niðurstöðum eftirlitskönnunar á skjalavörslu og skjalastjórn prestakalla sem var gerð í byrjun ársins. Þjóðskjalasafn og Biskupsstofa fyrir hönd þjóðkirkjunnar hafa átt í samstarfi undanfarin misseri í þeim tilgangi að efla skjalavörslu og skjalastjórn prestakalla og var eftirlitskönnunin liður í þessu samstarfi. Helstu niðurstöður eftirlitskönnunarinnar er að 70% prestakalla skrá ekki niður erindi sem þeim berast, varðveisla tölvupósts er ábótavant og átaks er þörf í vörslu rafrænna gagna en ekkert prestakall hefur tilkynnt notkun á rafrænu gagnasafni til Þjóðskjalasafns eins og reglur kveða á um. Þá eru um 85 hillumetrar af pappírsskjölum sem eru 30 ára og eldri og eru því komnir á afhendingartíma til safnsins. Niðurstöðurnar sýna jafnframt að prestaköll telja að skortur sé á leiðbeiningum og þörf sé á frekari ráðgjöf um skjalavörslu og skjalastjórn. Niðurstöður eftirlitskönnunarinnar verða notaðar til grundvallar í samantekt sérstakra og handhægra leiðbeininga um skjalavörslu og skjalastjórn prestakalla með það að markmiði að miðla betur upplýsingum um hvernig haga beri skjalahaldi og hvernig afhenda eigi skjöl til varðveislu á Þjóðskjalasafn. Að auki mun Þjóðskjalasafn í samstarfi við Biskupsstofu nýta skýrsluna til að skipuleggja frekari fræðslu til starfsfólks kirkjunnar t.d. með reglulegum námskeiðum og fræðsluerindum.

Nýr ráðgjafavefur

Nýr vefur Þjóðskjalasafns Íslands fyrir ráðgjöf og eftirlit með skjalavörslu og skjalastjórn afhendingarskyldra aðila fór í loftið í júní. Markmiðið með nýjum vef er að auðvelda aðgengi að reglum, leiðbeiningum og hvers konar fræðslu fyrir afhendingarskylda aðila er tengist skjalavörslu og skjalastjórn. Þá er á vefnum að finna ítarlegar upplýsingar um eftirlit safnsins með skjalahaldi afhendingarskyldra aðila, s.s. um feril eftirlitsheimsókna, þroskastig, áhættumat og eftirfylgni. Einnig er í fyrsta skipti birtur listi yfir eftirlitsskylda aðila á vef safnsins, en rétt er að taka fram að listinn er ekki tæmandi. Meðal annarra nýjunga á vefnum er að birt eru lögfræðiálit sem Þjóðskjalasafn hefur látið vinna um ýmsa þætti í skjalavörslu og skjalastjórn og reifun á frumkvæðisathugunum sem safnið hefur staðið fyrir frá árinu 2015. Nýr vefur um ráðgjöf og eftirlit með skjalavörslu og skjalastjórn er birtur á sérstöku undirléni, https://radgjof.skjalasafn.is/.

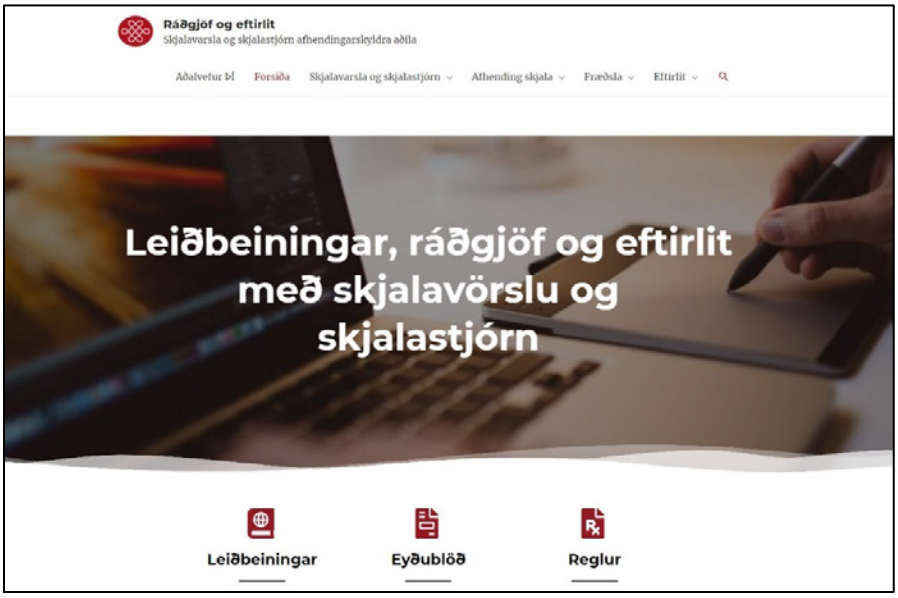

Vefur um ráðgjöf og eftirlit var opnaður á árinu.

Nýjar leiðbeiningar

Í júní var gefið út nýtt leiðbeiningarit um hverju þurfi að huga að við sameiningu ríkisstofnana, færslu verkefna á milli stofnana, niðurlagningu þeirra og einkavæðing ríkisaðila. Birtar eru ítarlegar leiðbeiningar sem hægt er að styðjast við þegar slíkar breytingar verða á stofnunum ríkisins. Leiðbeiningaritið er birt á vefsíðu en ekki í pdf-skjali eins og fyrri leiðbeiningarit safnsins hafa verið. Ætlunin er að allar nýjar leiðbeiningar safnsins verði gefnar út á þennan hátt í framtíðinni en það auðveldar bæði aðgengi afhendingarskyldra aðila að leiðbeiningum og uppfærslur á þeim þegar á þarf að halda.

Gjaldskrá Þjóðskjalasafns

Þann 1. desember 2021 tók gildi gjaldskrá um þjónustu Þjóðskjalasafns Íslands. Með gjaldskránni hefur Þjóðskjalasafn heimild til að taka gjald fyrir tiltekna þjónustu og byggir gjaldskráin á heimild í lögum um opinber skjalasöfn og reglugerð nr. 1236/2021 um gjaldskrá Þjóðskjalasafns.

Gagnvart afhendingarskyldum aðilum hefur Þjóðskjalasafn heimild til að taka gjald fyrir varðveislu pappírsskjala sem eru yngri en 30 ára gömul. Með gjaldinu getur safnið því mætt kostnaði sem til fellur við varðveislu yngri pappírsskjala þar til þau hafa náð 30 ára aldri en almennt eiga afhendingarskyldir aðilar að varðveita pappírsskjöl þar til þau hafa náð þessum aldri. Þá munu sveitarfélög sem afhenda skjöl til varðveislu á Þjóðskjalasafn ávallt greiða fyrir varðveislu gagnanna óháð aldri þeirra. Einnig munu skiptastjórar þrotabúa greiða fyrir varðveislu skjala þrotabúa í sjö ár frá skiptalokum og fyrir eyðingu þeirra að varðveislutíma loknum. Einnig er Þjóðskjalasafni heimilt að taka gjald fyrir móttöku, frágang og flutning skjalasafna afhendingarskylds aðila sem hefur hætt starfsemi eða verið lagður niður.

Samráðshópur um einkaskjalasöfn

Í tillögum vinnuhóps um varðveislu einkaskjalasafna á opinberum vettvangi, sem starfaði 2019-2020, var lagt til að komið yrði á fót samráðshópi til að stuðla að betri varðveislu og aðgengi einkaskjalasafna á Íslandi. Þjóðskjalavörður skipaði í samráðshópinn 29. september 2021. Í hópinn voru skipaðir frá Þjóðskjalasafni Íslands, Gunnar Örn Hannesson fagstjóri skráninga (formaður) og Kristjana Vigdís Ingvadóttir, skjalavörður. Eftir

tilnefningu frá héraðsskjalasöfnum, Þorsteinn Tryggvi Másson héraðsskjalavörður Árnesinga og Halldóra Jónsdóttir héraðsskjalavörður Austur-Skaftafellssýslu. Eftir tilnefningu frá Landsbókasafni Íslands – Háskólabókasafni, Bragi Þorgrímur Ólafsson fagstjóri handritasafns.

Meðal verkefna samráðshópsins er að hafa umsjón með og þróa vefinn Einkaskjalasafn.is, halda við og endurnýja reglulega leiðbeinandi aðfangastefnu fyrir Ísland, halda utan um aðfangastefnur vörsluaðila um söfnun einkaskjalasafna sem hafa verið samþykktar og birtar, standa fyrir sameiginlegum söfnunarátökum tiltekinna flokka einkaskjalasafna, hafa samstarf við aðra hagsmunaaðila um verkefni sem snýr að söfnun, varðveislu og aðgengi að einkaskjalasöfnum og önnur verkefni sem snúa að söfnun, varðveislu, aðgengi og miðlun einkaskjalasafna á Íslandi eins og við á.

Samráðshópurinn hélt einn fund á árinu 2021.

Vinnuhópur um varðveislu sjúkraskráa

Með bréfi dags. 12. maí 2020 skipaði þjóðskjalavörður, vinnuhóp undir forystu Þjóðskjalasafns Íslands um langtíma varð veislu og meðferð sjúkraskrárupplýsinga. Um varðveislu og afhendingu sjúkraskráa fer eftir lögum nr. 55/2009 um sjúkraskrár. Sjúkraskrárupplýsingar eru mikilvægar upplýsingar um heilsufar sjúklings og meðferð hans hjá starfsstofum heilbrigðisstarfsmanns eða heilbrigðisstofnun. Sjúkraskrárupplýsingar hafa verið varðveittar vegna þess að þær geta varðað réttindi einstaklinga og til að viðkomandi heilbrigðisstarfsmaður eða heilbrigðisstofnun geti varpað ljósi á þá meðferð sem sjúklingar hafa fengið. Jafnframt eru sjúkraskrárupplýsingar mikilvægar fyrir rannsóknir í heilbrigðisvísindum og öðrum greinum. Afar misjafnt er hvernig varðveislu sjúkraskráa er háttað, bæði hjá heilbrigðisstofnunum og starfsstofum heilbrigðisstarfsmanna en verkefni vinnuhópsins voru m.a. að gera tillögur um hvernig koma má þessum gögnum í betri og skipulegri varðveislu en nú er og tryggja aðgengi að þeim til framtíðar. Vinnuhópurinn skilaði tillögum til þjóðskjalavarðar 22. júní 2021. Samráð var haft bæði við mennta- og menningarmálaráðuneyti og heilbrigðisráðuneyti um skipun, samsetningu og verkefni hópsins. Í vinnuhópnum sátu Njörður Sigurðsson, sviðsstjóri skjala- og upplýsingasviðs Þjóðskjalasafns, Aðalbjörg Guðmundsdóttir, lögfræðingur á skrifstofu innviða heilbrigðisþjónustu í heilbrigðisráðuneytinu, Torfi Magnússon, yfirlæknir á skrifstofu framkvæmdastjóra lækninga á Landspítala, Jóhann M. Lenharðsson, sviðsstjóri sviðs eftirlits og gæða heilbrigðisþjónustu hjá Embætti landlæknis og Sara Halldórsdóttir, skjalastjóri, hjá Embætti landlæknis.

Forvarsla

Á árinu var unnið að úrbótum á umbúðum í geymslum í húsi 2 eftir að gerðar höfðu verið úttektir á þeim. Haldið var áfram að sérsníða öskjur fyrir söfn í þessum geymslum og manntölum komið fyrir í sérpantaðar öskjur. Einnig var úttektum í geymslum haldið áfram. Unnið var að skráningu teikninga í teikningasafni Þjóðskjalasafns og samhliða var þeim komið í betri umbúðir sem í flestum tilfellum þurfti að sérsníða. Nokkar teikningar þurftu á styrkjandi forvörslu að halda.

Á seinni hluta árs var forvörsluverkstæðið flutt yfir í hús 1 og fór nokkur tími í að undirbúa nýja rýmið og flutninginn. Þessi angi starfseminnar er nú nær annarri starfsemi safnsins sem er afar jákvætt.

Eitt af reglubundnum verkefnum forvörslunnar er að taka við viðgerðarbeiðnum frá lestrarsal og var tekið við nokkrum slíkum verkefnum á árinu. Annað reglubundið verkefni forvörslu er að sinna eftirliti í geymslum safnsins, t.d. skordýravöktun og umhverfismælingum (hita- og rakastig). Raka- og hitamælum hefur nú verið komið fyrir í öllum geymslum í húsi 2 og 4. Fylgst er reglubundið með mælingum og tilheyrandi starfsmönnum gert viðvart ef mikil frávik koma í ljós.

4.

AÐGENGI OG ÞJÓNUSTA

Skjalaskrá og Einkaskjalasafn.is

Í skjalaskrá Þjóðskjalasafns, sem er aðgengileg öllum á vef safnsins, er að finna upplýsingar um safnkostinn. Enn er einungis hluti safnkostsins skráður í rafrænu skjalaskrána og er stöðugt unnið að því að koma inn eldri skrám en allar nýjar skrár eru þar aðgengilegar. Á árinu 2021 voru 436 skjalasöfn skráð í rafræna skjalaskrá safnsins sem töldu um 47.611 skjalaöskjur. Færslur í innri skjalaskrá safnsins voru undir lok árs 2021 um 1.258.000 talsins. Í ytri skjalaskrá safnsins eru birtar skjalaskrár fyrir almenning, sem hafa verið yfirlesnar með tilliti til persónuverndarsjónarmiða og var fjöldi færslna í henni um 1.100.000 í lok árs.

Þjóðskjalasafn rekur vefinn Einkaskjalasafn.is – samskrá yfir einkaskjalasöfn, en vefurinn er samstarfsverkefni Þjóðskjalasafns, Landsbókasafns Íslands – Háskólabókasafns og héraðsskjalasafna. Á vefnum birtir 21 vörslustofnun upplýsingar um einkaskjalasöfn í vörslu þeirra. Undir lok árs 2021 voru birtar upplýsingar um 8.411 einkaskjalasafn á vefnum, þar af 2.132 frá Þjóðskjalasafni.

Útlán og notkun skjala

Árið 2021 var 4.351 skjalaaskja pöntuð úr geymslum safnsins til notkunar á lestrarsal, til innanhússnota eða vegna láns til skjalamyndara. Er það fækkun frá fyrra ári þegar pantaðar voru 5.312 öskjur, og dregst því útlán skjala saman um 18% á milli ára.

Fyrirspurnir vegna safnkosts

Skjalaverðir Þjóðskjalasafns svara fjölbreyttum fyrirspurnum frá viðskiptavinum sem leita upplýsinga í safnkostinum. Fyrirspurnir geta verið mismunandi að umfangi, allt frá einfaldri uppflettingu í gögnum til umfangsmeiri og flóknari vinnu. Skriflegar fyrirspurnir árið 2021 vegna safnkosts voru 2.056 talsins og er það fjölgun frá fyrra ári um 11%. Svo virðist sem að lokun á lestrarsalnum vegna sóttvarnarráðstafana hafi leitt til fjölgunar skriflegra fyrirspurna til safnsins.

Fjöldi askja í útlán 2017-2021

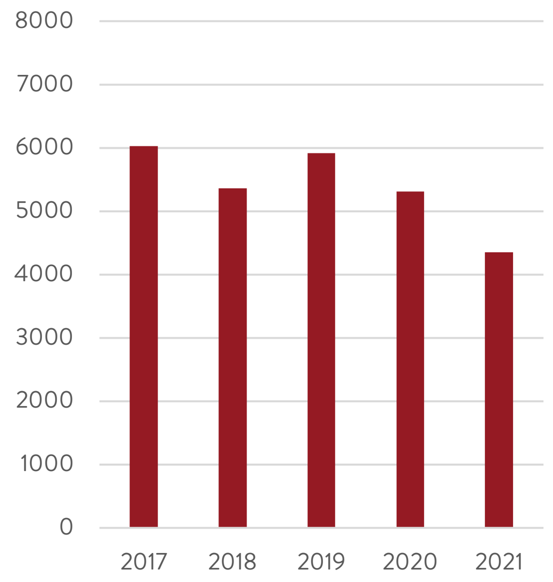

Gestafjöldi á lestrarsal 2017-2021

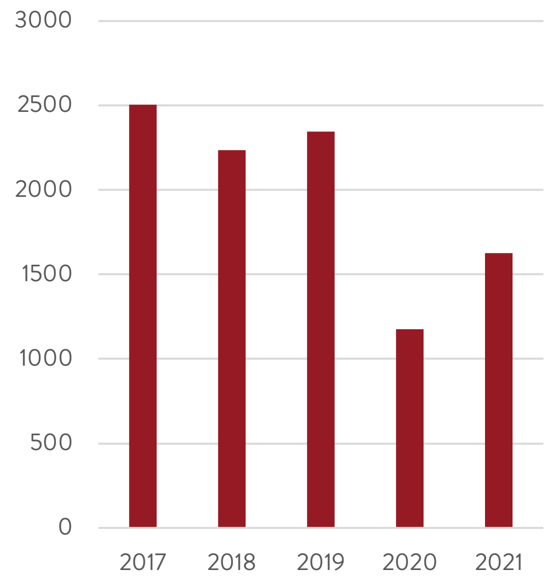

Heimsóknir á lestrarsal

Á lestrarsal Þjóðskjalasafns eru afgreiddar skjalaöskjur sem gestir safnsins hafa óskað eftir að fá að skoða. Lestrarsalurinn var opinn alla virka daga ársins frá kl. 10 – 17 mánudaga til fimmtudaga og kl. 10 – 16 á föstudögum. Frá og með 1. september var afgreiðslutími á lestrarsal frá kl. 10 – 15. Alls sóttu 1.625 gestir lestrarsalinn árið 2021 en þeir voru 1.176 árið 2020 en þá var lestrarsalnum lokað tímabundið vegna sóttvarnarráðstafana. Frá árinu 2017 hefur gestum fækkað um 54%.

Skráðar fyrirspurnir	2020	2021
Veðmálabækur	350	381
Vottorð um námsferil	86	73
Samgöngur og farartæki	34	43
Atvinnuvegir	21	7
Bygginga- og skipulagsteikningar	111	126
Skattaskýrslur	83	64
Beiðnir um aðgang	268	356
Útlán (skjalamyndarar, millisafnalán o.fl.)	30	28
Almennar fyrirspurnir	379	544
Kirkjubækur/sóknarmanntöl	104	95
Jarðir og landeignir	95	124
Aðrar beiðnir	32	32
Sögulegir atburðir	7	21
Einstaklingssaga / æviþættir	149	114
Skipa- og lögskráningar	48	28
Margþættar fyrirspurnir	60	20
Samtals	1857	2056

Lestrarsalur Þjóðskjalasafns Íslands

5.

SÝNINGAR, VIÐBURÐIR OG RANNSÓKNIR

(Vor)ráðstefna Þjóðskjalasafns

Vorráðstefna Þjóðskjalasafns var haldin í þriðja sinn á árinu 2021. Hún fór þó ekki fram að vori eins og upphaflega var áætlað heldur 12. nóvember en fresta þurfti ráðstefnunni vegna heimsfaraldursins. Yfirskrift ráðstefnunnar var „Stafræn umbreyting stjórnsýslunnar. Staða og framtíð.“ Flutt voru fjögur erindi auk þess sem fyrirlesara sátu í pallborði og tóku þátt í umræðum um málefnið. Einnig var streymt frá ráðstefnunni. Samtals voru 149 manns sem sóttu ráðstefnuna eða fylgdust með henni yfir netið.

Þjóðlendu- og landamerkjaverkefni

Á árinu var unnið að gagnaöflun vegna málsmeðferðar óbyggðanefndar um þjóðlendumál. Aflað var gagna vegna svæðis 10B, Ísafjarðarsýslur og unnið var að undirbúningi fyrir gagnaöflun um önnur svæði, þ.e. svæði 11, Austfirðir og svæði 12, eyjar og sker. Gagnaöflun fyrir svæði 10B hefur verið afar víðtæk í samanburði við önnur svæði, einkum vegna umfangsmikilla krafna sem lagðar hafa verið fram á svæðinu. Jarðalistinn sem Þjóðskjalasafn hefur unnið eftir samanstendur af um 270 nafngreindum kröfusvæðum og jörðum. Úrskurða óbyggðanefndar er að vænta á fyrri hluta árs 2023. Þá hófst á árinu 2021 verkefni við að skrifa upp og samlesa allar landamerkjabækur sýslumannsembætta á landinu og er verkefnið unnið í samráði við Þjóðskrá.

Lénið Ísland

Bók Kristjönu Kristinsdóttur fagstjóra hjá Þjóðskjalasafni, *Lénið Ísland: Valdsmenn á Bessastöðum og skjalasafn þeirra á 16. og 17. öld*, var gefin út af Þjóðskjalasafni árið 2021. Á 16. og 17. öld var Ísland lén í Danmörku og var rekstur þess og stjórnsýsla sambærileg við önnur lén innan danska ríkisins. Á þessu tímabili voru stigin fyrstu stóru skrefin í mótun ríkisvalds á Íslandi með styrkingu konungsvalds, þar sem einn lénsmaður fór með völd í landinu fyrir hönd konungs. Í bókinni er meðal annars leitað svara við spurningunum: Hverjir voru lénsmenn konungs á Íslandi og hvernig mótaðist stjórnsýsla konungs? Hvaða skjöl urðu til á tímabilinu við stjórn og rekstur lénsins Íslands og hvaða sögu segja þau? Lénið Ísland er grundvallarrit um þetta áður lítt rannsakaða tímabil í sögu Íslands. Í tilefni útgáfunnar var útgáfuhóf á Bessastöðum þar sem forseti Íslands, Guðni Th. Jóhannesson veitti bókinni viðtöku.

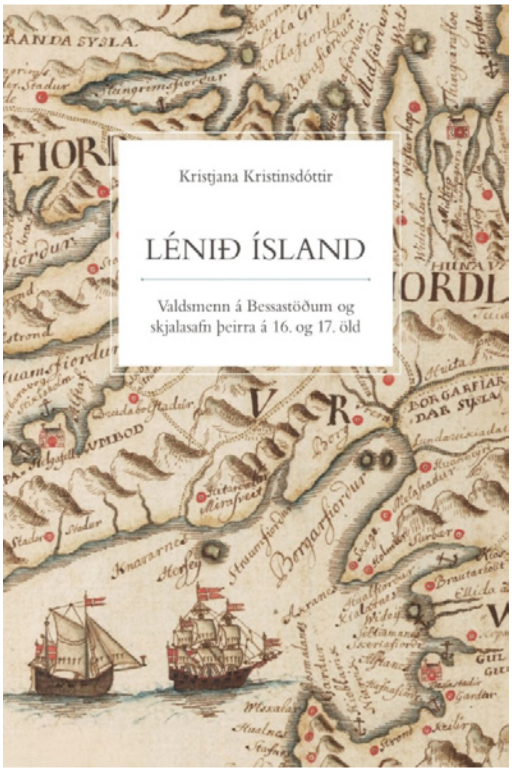

Vestnorrænir skjaladagar í Færeyjum

Þjóðskjalasöfn Íslands, Færeyja og Grænlands hafa frá árinu 1999 haldið ráðstefnu á þriggja ára fresti um skjalamál í vestnorrænu samhengi. Að þessu sinni átti ráðstefnan að fara fram árið 2020 í Færeyjum en var frestað vegna heimsfaraldurs. Ráðstefnan var svo haldin í Þórshöfn í Færeyjum 30. ágúst til 2. september 2021. Þema ráðstefnunnar var „Nýjar áskoranir – nýjar lausnir“. Þar var fjallað um fjölmörg mál sem snerta starfsemi safnanna, m.a. um magngögn, persónuvernd og varðveislu gagna, miðlun og

sameiginlegan menningararf í skjölum. Aðalfyrirlesarar á ráðstefnunni voru fimm, Anthea Seles, framkvæmdastjóri Alþjóðaskjalasafnsráðsins (ICA), Katrin Thorsvig Hansen, yfirmaður færeysku Persónuverndar, James Lowry, lektor við City University of New York og Mads Neuhard og Bo Henriksen, frá Borgarskjalasafni Kaupmannahafnar. Alls sóttu 35 manns ráðstefnuna sem þótti heppnast vel og var mikil ánægja meðal gesta að geta aftur hitt fólk eftir samkomutakmarkanir vegna heimsfaraldurs.

Anthea Seles, framkvæmdastjóri Alþjóða skjalaráðsins, flytur ávarp í opnunarhófi Vestnorrænu skjaladaganna.

Samstarf um rannsóknir á dómsmálum á Austurlandi

Þjóðskjalasafn Íslands og Rannsóknarsetur Háskóla Íslands á Austurlandi gerðu á árinu 2021 samning um samstarf um skráningu, og rannsóknir á dómabókum úr Múlasýslu á árabilinu 1752–1900. Í verkefninu verður hugað að því hvers konar mál komu fyrir dóm á tímabilinu og leitað svara við fjölmörgum rannsóknarspurningum sem snúa meðal annars að því hverjir freistuðust helst til afbrota, hver refsing þeirra var og litið til kyns og þjóðfélagsstöðu þeirra sem komu fyrir dóm. Í verkefninu verður dómabókagrunnur Þjóðskjalasafns nýttur sem tæki til að skrá ólíkar tegundir mála sem komu fyrir dómstóla á tímabilinu og mun skráning Rannsóknarsetursins þannig bætast við þau gögn sem þegar eru skráð í dómabókagrunninn.

Hrefna Róbertsdóttir þjóðskjalavörður og Unnur Birna Karlsdóttir, forstöðumaður Rannsóknaseturs Háskóla Íslands á Austurlandi rita undir samstarfssamning um dómabækur.

Rannsókn á Biblíubréfinu

Í heimildarmyndinni, *Leyndarmálið*, sem sýnd var í Ríkissjónvarpinu 7. apríl 2021 var fjallað um hið svokallaða „Biblíubréf" sem er blað með 23 þjónustufrímerkjum frá Íslandi. Bréfið var selt árið 1973 fyrir háa upphæð og hefur síðan gengið kaupum og sölum og þykir vera eitt verðmætasta frímerkta skjal í heimi. Í kjölfar sýningar myndarinnar fór af stað rannsókn innan Þjóðskjalasafns um uppruna og varðveislusögu þessa skjals og kannað hvort að það gæti verið komið úr skjalasafni sýslumannsins í Árnessýslu sem varðveitt er í Þjóðskjalasafni. Þann 11. maí 2021 sendi Þjóðskjalasafn frá sér fréttatilkynningu þar sem sú ályktun var sett fram að líklega ætti Biblíubréfið uppruna sinn í skjalasafni sýslumannsins í Árnessýslu, og það hefði mögulega verið fjarlægt úr skjalasafni hans eftir að það var komið til varðveislu í Þjóðskjalasafn. Í haustheft *Sögu*, tímarits Sögufélags, var svo grein eftir Njörð Sigurðsson, sviðsstjóra skjala- og upplýsingasviðs þar sem nánar var farið yfir málið.

Norræni skjaladagurinn

Norræni skjaladagurinn var að þessu sinni einungis haldinn í netheimum, en hann er ávallt haldinn annan laugardag í nóvember, sem að þessu sinn bar upp á 13. nóvember. Á Facebook-síðu Þjóðskjalasafns var deilt heimildum sem tengdust yfirskrift dagsins, *Sveitalíf*.

6.

MIÐLUN

Vefir Þjóðskjalasafns

Þjóðskjalasafn Íslands rekur nokkra vefi til þess að miðla upplýsingum og safnkosti til viðskiptavina. Aðalvefur safnsins er á léninu skjalasafn.is en safnið rekur þó fleiri vefi sem hver gegnir sínu hlutverki í miðlun safnkostsins, m.a. heimildir.is, einkaskjalasafn.is og landsnefndin.is. Notendur á vefjum safnsins voru árið 2021 ríflega 61.000 talsins. Notendum hefur farið fjölgandi ár frá ári.

Notendur á vefum Þjóðskjalasafns

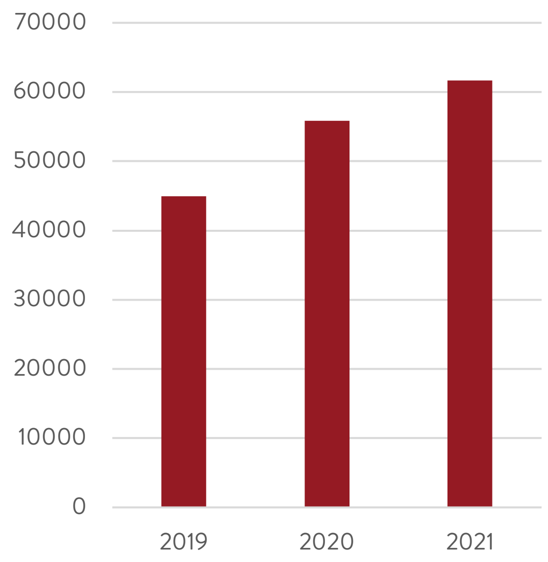

Skönnun

Árið 2021 voru skönnuð færri skjöl en árin áður, einkum vegna þess að sjálfboðaliðar frá Family Search, sem hafa unnið á safninu undanfarin ár við skönnun ættfræðiheimilda, voru ekki á safninu vegna kórónuveirufaraldursins. Á árinu voru skannaðar og birtar um 20.000 myndir á vef safnsins.

Skráningarverkefni á Ísafirði

Frá árinu 2011 hefur Þjóðskjalasafn staðið fyrir skráningarverkefni í samvinnu við Héraðs-skjalasafnið á Ísafirði. Starfsfólk á Ísafirði hefur einkum unnið að skráningu sóknarmannatala sem birt verða á vefnum **http://salnaregistur.manntal.is/**.

Vinna skráningarfólksins á Ísafirði nam um tveimur stöðugildum. Með innslætti á sóknarmannatölum verður til leitarbær gagnagrunnur sem mun auðvelda verulega notkun á þessum mikilvægu heimildum.

Heimild mánaðarins

Heimild mánaðarins er birt á vef safnsins og auglýst á Facebook-síðu þess. Þar er varpað ljósi á einstakar heimildir bæði til gagns og gamans. Gott heimildasafn stuttra greina um fjölbreytt efni sem varðveitt er í safninu er nú komið á vefinn. Frá upphafi hafa á annað hundrað slíkra umfjallanna verið birtar á vefnum og eru allar aðgengilegar á vef safnsins.

Hlaðvarp Þjóðskjalasafns – Til skjalanna

Hlaðvarp Þjóðskjalasafns, *Til skjalanna*, hélt áfram göngu sinni á árinu 2021 en fyrsti þáttur fór í loftið undir lok árs 2020. Alls voru sendir út tíu hlaðvarpsþættir og var fjallað um fjölbreytt efni.

Hlaðvarpið er hægt að nálgast á heimildavef Þjóðskjalasafns **heimildir.is** eða á helstu hlaðvarpsveitum undir heitinu: *Til skjalanna*.

Hlaðvarpsþættir 2021

Dánarbú 30.000 Íslendinga

Rætt er við Má Jónsson prófessor um gagnagrunn og leitarvél sem nú er orðin aðgengileg á vef Þjóðskjalasafns og tekur til dánarbúauppskrifta, skiptabóka og uppboða á 18. og 19. öld.

Ættarsaga óperusöngvara

Rætt við Bjarna Thor Kristinsson óperusöngvara um rannsóknir hans á sögu fjölskyldunnar.

Smitvarnir og bólusetningar

Rætt við Erlu Dóris Halldórsdóttur sagnfræðing um bólusetningar á 18. og 19. öld og þá kröfu sem var gerð til skipa að þau væru smitfrí.

Skjöl á skriðusvæði
Karen Sigurkarlsdóttur forvörður og Andri Már Jónsson skjalavörður, ræða um björgun á skjölum úr skriðunum sem féllu á Seyðisfirði í desember árið 2020.

Lýðræði í mótun
Rætt við Hrafnkel Lárusson sagnfræðing um doktorsritgerð hans: Lýðræði í mótun: félagastarf, fjölmiðlun og þátttaka almennings 1874–1915.

Um skjalfræði og mikilvægi upprunans
Rætt við við Helgu Jónu Eiríksdóttur sagnfræðing og lektor í skjalfræði um fræðigreinina skjalfræði, upprunareglu í skjalavörslu og námsleið í hagnýtri skjalfræði við Háskóla Íslands.

Einkabréf alþýðukonu frá 19. öld
Helga Hlín Bjarnadóttir skjalavörður ræðir um safn sendibréfa lausakonunnar Arnfríðar Þorkelsdóttur (1830–1885) sem nýlega komu fram í dagsljósið á Þjóðskjalasafni.

Jarðskjálftar á Þjóðskjalasafni
Rætt við Pál Einarsson jarðeðlisfræðing og prófessor emeritus um sögu jarðskjálftamælinga á Íslandi og stafræna afritun sögulegra mæligagna um jarðskjálfta, sem varðveitt eru á Þjóðskjalasafni, og hafa að geyma ómetanlegan vitnisburð um hreyfingu jarðarinnar.

Lénið Ísland
Kristjana Kristinsdóttir skjalavörður ræðir um tímamótarannsókn hennar: Lénið Ísland: Valdsmenn á Bessastöðum og skjalasafn þeirra á 16. og 17. öld.

Þrautseigja og mikilvægi íslenskrar tungu
Kristjana Vigdís Ingvadóttir ræðir um nýstárlega sagnfræðirannsókn hennar um tungumálanotkun á Íslandi, dönsk áhrif á 18. og 19. öld og um mikilvægi íslensku frá siðaskiptum.

Heimild mánaðarins árið 2021		
Mánuður	**Höfundur texta**	**Titill**
Janúar	Unnar Rafn Ingvarsson	Umgengni og þrifnaður á gististöðum
Febrúar	Helga Hlín Bjarnadóttir	Eldgos í Vestmannaeyjum. Stofnun Viðlagasjóðs
Mars	Gísli Baldur Róbertsson	Íslenskur starfsmaður málmsteypuverksmiðju í dönskum iðnaðarbæ á seinni hluta 18. aldar
Apríl	Ragnhildur Hólmgeirsdóttir	Vinnumaður lögsækir sýslumann á 18. öld
Maí	Margrét Gunnarsdóttir	Eldgosið grimma og móðuharðindin 1783–1785
Júní	Njörður Sigurðsson	„Arftaki Trabantsins verður að sjálfsögðu Volkswagen“
Júlí	Gísli Baldur Róbertsson	„... herra Páll, með hárið danska, hafðir á lopti reyrinn spanska.“ Illdeilur Páls Vídalín lögmanns og Jóns Jónssonar karls sumarið 1711
Ágúst	Ólafur Valdimar Ómarsson	Íslenskur sjómaður ferst í Portúgal
September	Unnar Rafn Ingvarsson	Mætti hann ekki verða eitthvað þessu líkur?
Október	Hrafnkell Lárusson	Enskumælandi vinnumaður og dagbókarritari
Nóvember	Gísli Baldur Róbertsson	Benjamörk Krists koma fram á vistmanni Hörgslandsspítala á fyrri hluta 18. aldar
Desember	Margrét Jochumsdóttir	Vinnukona stefnir bónda fyrir dóm

Samfélagsmiðlar

Eins og undanfarin ár hefur Þjóðskjalasafn miðlað margvíslegu efni á samfélagsmiðlun. Einkum hefur Facebook reynst safninu notadrjúg til að koma upplýsingum á framfæri og miðla fjölbreyttu efni til áhugasamra. Um 3.500 manns fylgdu Þjóðskjalasafni á Facebook undir lok ársins 2021. Á Twitter-reikningi Þjóðskjalasafns er efni og fróðleik einnig miðlað með reglulegum hætti.

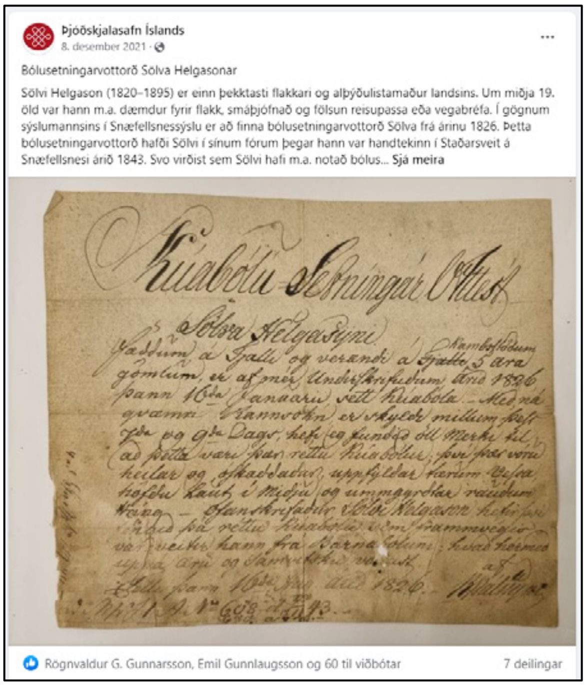

Arkir – fréttir af safnkosti

Árið 2020 hóf *Arkir*, rafrænt fréttabréf Þjóðskjalasafns, göngu sína. Í því eru fluttar fréttir af safnkosti Þjóðskjalasafns, þ.m.t. af nýjum og áhugaverðum skjalasöfnum sem borist hafa til safnsins, miðlun heimilda og útgáfa á frumheimildum. *Arkir* eru sendar áskrifendum í tölvupósti og komu úr fjögur tölublöð út á árinu 2021.

7.

SAMSTARF OPINBERRA SKJALASAFNA

Samráðshópur um einkaskjalasöfn

Opinber skjalasöfn, þ.e. Þjóðskjalasafn Íslands og héraðsskjalasöfn, hafa með sér ýmiskonar samstarf. Vegna Covid-19 féll niður vorfundur opinberra skjalasafna sem er haldinn á ári hverju.

Í október skipaði þjóðskjalavörður í samráðshóp um varðveislu einkaskjalasafna til næstu þriggja ára. Samráðshópurinn mun vinna að varðveislu einkaskjalasafna á opinberum vettvangi og að koma málum einkaskjalasafna í betri farveg. Í samráðhópnum sitja fulltrúar frá Þjóðskjalasafni Íslands, héraðsskjalasöfnum og Landsbókasafni Íslands – Háskólabókasafni.

Verkefni samráðshópsins eru m.a. að hafa umsjón með og þróa vefinn Einkaskjalasafn.is, halda við og endurnýja reglulega leiðbeinandi aðfangastefnu fyrir Ísland, halda utan um aðfangastefnur vörsluaðila um söfnun einkaskjalasafna sem hafa verið samþykktar og birtar, standa fyrir sameiginlegu söfnunarátaki tiltekinna flokka einkaskjalasafna og hafa samstarf við aðra hagsmunaaðila um verkefni sem snúa að söfnun, varðveislu og aðgengi að einkaskjalasöfnum, s.s. háskólasamfélagið, menningarstofnanir, félagasamtök o.s.frv. Þá á hópurinn að vinna að öðru sem snýr að söfnun, varðveislu, aðgengi og miðlun einkaskjalasafna á Íslandi eins og við á, s.s. verklag og leiðir til að tryggja varðveislu rafrænna einkaskjalasafna. Samráðshópur um varðveislu einkaskjalasafna með skipunartíma til 31. ágúst 2024 er þannig skipaður:

Fulltrúar Þjóðskjalasafns Íslands: **Gunnar Örn Hannesson**, fagstjóri skráninga og **Kristjana Vigdís Ingvadóttir**, skjalavörður. Gunnar Örn er formaður hópsins.

Fulltrúar héraðsskjalasafna: **Þorsteinn Tryggvi Másson**, héraðsskjalavörður Árnesinga og **Halldóra Jónsdóttir**, héraðsskjalavörður Austur-Skaftafellssýslu.

Fulltrúi Landsbókasafns Íslands – Háskólabókasafns: **Bragi Þorgrímur Ólafsson**, fagstjóri handritasafns.

Heimsóknir á héraðsskjalasöfn

Á árinu 2021 héldu áfram heimsóknir þjóðskjalavarðar á héraðsskjalasöfn sem hófust árið 2019. Vegna Covid-19 urðu heimsóknirnar þó mun færri en stefnt var að. Á árinu 2021 fór þjóðskjalavörður í heimsóknir á tvö héraðsskjalasöfn.

Heimsóknir þjóðskjalavarðar árið 2020

27. október – Héraðsskjalasafn Kópavogs
27. október – Héraðsskjalasafn Mosfellsbæjar

Styrkir til héraðsskjalasafna

Í fjárlögum ársins 2021 var fjárveiting til héraðsskjalasafna kr. 31,5 m.kr. Þar af var rekstrarframlag 15,2 m.kr. og verkefnastyrkur 16,3 m.kr.

Beint rekstrarframlag ríkisins til héraðsskjalasafna deildist þannig niður að helmingur framlagsins skiptist á öll söfnin 20. Hinn helmingurinn skiptist jafnt á milli þeirra héraðsskjalasafna sem hafa heilt stöðugildi eða meira. Á árinu 2021 voru 16 héraðsskjalasöfn með heilt stöðugildi eða meira. Rekstrarframlagið er greitt í fjórum greiðslum, í febrúar, 1. maí, 1. ágúst og 1. október.

Frá áramótum 2016 var Þjóðskjalasafni Íslands með fjárlögum falið nýtt verkefni, að úthluta til héraðsskjalasafna verkefnisstyrkjum til skönnunar og miðlunar valinna skjalaflokka. Safnið skipulagði verkefnið með því að móta reglur og almenna skilmála um styrkveitingar og útbjó rafrænt umsóknareyðublað. Við veitingu styrkja 2021 höfðu umsóknir um skönnun og miðlun skjala sem eru frá því fyrir 1941 forgang við úthlutun.

Alls bárust 29 umsóknir frá 12 héraðsskjalasöfnum og var úthlutað var styrkjum til 19 verkefna.

Styrkir til héraðsskjalasafna vegna skönnunar og miðlunar		
Verkefnastyrkur 2021	Verkefni	Upphæð
Borgarskjalasafn Reykjavíkur	Elstu skjöl Reykjavíkur fram til 1900	1.200.000 kr .
Borgarskjalasafn Reykjavíkur	Manntalsbækur 1920-1971	1.000.000 kr .
Héraðsskjalasafnið á Akranesi	Gjörðabækur Akraneshreppa ytri og innri	1.000.000 kr .
Héraðsskjalasafnið á Akureyri	Fundagerðabækur hreppa og Akureyrar	600.000 kr .
Héraðsskjalasafnið á Akureyri	Fundargerðir sýslunefndar 1875-1940	550.000 kr .
Héraðsskjalasafnið á Akureyri	Ungmenna- og bindindisfélög í Eyjafirði	900.000 kr .
Héraðsskjalasafn Austfirðinga og Héraðsskjalasafnið Neskaupstað	Stafræn afritun hreppsbóka af Austurlandi	1.100.000 kr .
Héraðsskjalasafn Árnesinga	Hreppsbækur og önnur hreppsgögn úr Árnessýslu	1.200.000 kr .
Héraðsskjalasafn Árnesinga og Héraðsskjalasafn Rangæinga og Vestur-Skaftfellinga	Hreppbækur og önnur hreppsgögn Rangárvallasýslu og V-Skaftafellssýslu	1.500.000 kr .
Héraðsskjalasafn Árnesinga	Sýslunefnd Árnessýslu	850.000 kr .
Héraðsskjalasafn Borgfirðinga	Bækur úr Borgarhreppi í Mýrasýslu	600.000 kr .
Héraðsskjalasafn Mosfellsbæjar	Bréfasafn Mosfellshrepps 1898-1940	1.000.000 kr .
Héraðsskjalasafn Mosfellsbæjar	Gögn nokkurra búnaðarfélaga 1898-1986	400.000 kr .
Héraðsskalasafn Skagfirðinga	Árgeislinn blað UMF Tindastóls 1908-1952	500.000 kr .
Héraðsskalasafn Skagfirðinga	Ýmis skjöl frá Flugumýri frá 19. öld	500.000 kr .
Samtals:		**16.300.000**

8.

HEIMSMARKMIÐ SAMEINUÐU ÞJÓÐANNA

Heimsmarkmið Sameinuðu þjóðanna um sjálfbæra þróun voru samþykkt árið 2015. Þau eru 17 talsins með 169 undirmarkmið og gilda til ársins 2030. Heimsmarkmiðin eru framkvæmdaáætlun í þágu mannkyns, jarðar og hagsældar. Með henni er leitast við að stuðla að friði um heim allan og auknu frelsi.
Hér má sjá hvernig Þjóðskjalasafn tengir starfsemi sína við Heimsmarkmiðin fyrir árið 2021.

- Kaupum inn sanngjarnt framleiddar vörur, t.d. kaffi

- Engin matarsóun

- Samgöngusamningar
- Heilsueflingarmánuður
- Íþróttastyrkir
- Hjólavottun
- Vinnuvernd
- Heilsutengdir fyrirlestrar
- Hjólað í vinnuna

- Markviss starfsþróun
- Starfsmanna- og starfsþróunarsamtöl
- Rannsóknarleyfi
- Aukið framboð efnis til fræðslu og miðlunar
- Framlag Þjóðskjalasafns til háskólamenntunar
- Áhersla á hæft og vel menntað starfsfólk

- Jafnlaunavottun
- Jafnréttisstefna

- Fylgist með vatnsnotkun

- Fylgst er með rafmagnsnotkun

- Bætt aðgengi að safnkostinum og skilvirk þjónusta til viðskiptavina
- Áhersla á góðan rekstur innan fjárheimilda
- Starfsánægja er mæld
- Fjöldi starfsmanna aukist

- Efla skjalavörslu og skjalaskil afhendingarskyldra aðila
- Nýsköpun innan allra fagsviða
- Virk sókn í nýsköpunarsjóð námsmanna og aðra sjóði
- Aukið framboð efnis til fræðslu og miðlunar
- Samstarf við háskóla í kennslu
- Áhersla lögð á nýsköpun í stefnumótun

- Jafnréttisstefna
- Jafnlaunavottun
- Persónuvernd og söfnun upplýsinga

- Efla skjalavörslu og skjalaskil afhendingarskyldra aðila
- Ráðgjöf á fagsviðum Þjóðskjalasafns
- Samgöngusamningar við starfsfólk
- Loftslags- og umhverfisstefna
- Réttindi borgaranna og hagur stjórnsýslunnar

- Vistvæn innkaup
- Grænt bókhald
- Loftslagsmarkmið

- Umhverfisvænar lausnir
- Loftslagsmarkmið
- Kolefnisjöfnun

- Leiðandi í umhverfislausnum sem hafa jákvæð áhrif á umhverfið
- Loftslags- og umhverfisstefna

- Leiðandi í umhverfislausnum sem hafa jákvæð áhrif á umhverfið
- Umhverfisstefna
- Samgöngustefna
- Loftslags- og umhverfisstefna

- Mannauðsstefna
- Jafnréttisstefna
- Stefna gegn einelti og áreitni
- Reglur um heilsu- og öryggismál
- Reglur um persónuvernd

- Stefnumótunarvinna ásamt sjö öðrum menningarstofnunum

VIÐAUKI 1.

Stefnumótun ríkisaðila til þriggja ára 2022-2024

Kjarnastarfsemi			
Markmið 1: Efla skjalavörslu og skjalaskil afhendingarskylda aðila			
Mælikvarðar		**HM**	**Gögn lögð til grundvallar**
1.	Innkomin frágengin pappírsskjalasöfn	8	Upplýsingar úr afhendingarskrá (hillumetrar (hm))
2.	Innkomin rafræn skjalasöfn	9	Upplýsingar úr afhendingarskrá gígabæt (Gb))
3.	Fjöldi eftirlitsheimsókna, ráðgjafarsamtala og funda/ fjöldi þátttakenda á námskeiðum	11	Málaskrá og önnur skráningarkerfi stofnunar
Markmið 2: Bætt aðgengi að safnkostinum og aukin þjónusta			
Mælikvarðar			**Gögn lögð til grundvallar**
1.	Rafræn skjalaskrá	8	Fjöldi færslna
2.	Fjöldi hillumetra á ári í bættum umbúwðum með forvörslu eða endur-pökkun	9	Mæling úr geymsluskrá, skýrslur forvarða og skráningarskýrslur
3.	Fjöldi afgreiddra skjalaeininga / fjöldi svaraðra skriflegra fyrirspurna	11	Pantanakerfi, fyrirspurnarkerfi
Markmið 3: Aukið framboð efnis til fræðslu og miðlunar			
Mælikvarðar			**Gögn lögð til grundvallar**
1.	Fjöldi skannaðra (sk) og birtra mynda (bi)	8	Talningar safnsins á skönnuðum / birtum myndum
2.	Fjöldi rita og blaðsíðna	9	Útgefin rit / bls.fjöldi
3.	Notkun vefja og gagnasafna	11	Mælingar á árlegri notkun vefja notendur / innlit / flettingar

Rekstrarþættir		
Markmið 1: Efling mannauðs og starfsánægju		
Mælikvarðar		**Gögn lögð til grundvallar**
1.	Jafnlaunavottun	Hlutfall launa kvenna miðað við laun karla, að teknu tilliti til frávika
2.	Staða verkefnis	Mannauðsstefna, aðgerðaráætlun, starfsmannahandbók
3.	Niðurstöður úr árlegri könnun „Stofnun ársins	„Stofnun ársins“ – meðalstórar stofnanir
Markmið 2: Efling markmiðasetningar og skilvirkra starfsþátta		
Mælikvarðar		**Gögn lögð til grundvallar**
1.	Áhættumat / Öryggisviðmið, Græn skref, staða verkefnis	Verkáætlun
2.	Skráning verkferla, handbók	Hlutfall skráðra verkferla
3.	Innleiðing verkbókhalds	Hlutfall starfsmanna sem skrá verkbókhald
Markmið 3: Efling upplýsingatækni og árangursmælinga		
Mælikvarðar		**Gögn lögð til grundvallar**
1.	Staða verkefnis – mælingar	Verkáætlun
2.	Nýr aðalvefur og Heimildir.is	Verkáætlun
3.	Staða verkefnis - verkbeiðnakerfi	Verkáætlun

Tengist markmiði málaflokks: 18.1 Safnamál; markmið nr. 2: „Efla vernd á menningararfi þjóðarinnar í samræmi við alþjóðlegar kröfur.“		
Staða 2020	**Viðmið 2022**	**Viðmið 2024**
1.428 hm.	2.500 hm.	2.500 hm.
1607 Gb.	1.000 Gb.	1.200 Gb.
200 / 445	200 / 900	20 /900

Staða 2020	**Viðmið 2022**	**Viðmið 2024**
970.000	1.200.000	1.600.000
100 hm.	4.000 hm.	100 hm.
5.915/1.857	6.200/2.000	6.600/2.300

Staða 2020	**Viðmið 2022**	**Viðmið 2024**
85.828 (sk) / 85.828 (bi)	100.000 (sk) / 100.000 (bi)	200.000 (sk) / 200.000 (bi)
2 rit /827 bls.	3 rit /1.500 bls.	3 rit /1.500 bls.
55.860 not. / 156.388 innl. / 385.191 flet.	58.000 not. / 158.000 innl. / 388.000 flet.	62.000 not. / 162.000 innl. / 392.000 flet.

Staða 2020	**Viðmið 2022**	**Viðmið 2024**
100%	100% - Viðhalda vottun	100% - Viðhalda vottun
50%	75%	100%
Einkunn: 4,298	Einkunn: 4,35	Einkunn: 4,5

Staða 2020	**Viðmið 2022**	**Viðmið 2024**
80%	90%	100%
25%	70%	100%
40%	70%	100%

Staða 2020	**Viðmið 2022**	**Viðmið 2023**
50%	70%	100%
50%	100%	
0%	100%	

VIÐAUKI 2.

Starfsmenn Þjóðskjalasafns 1. desember 2021

Anna Elínborg Gunnarsdóttir	Sviðsstjóri rekstrar- og varðveislusviðs
Árni Jóhannsson	Skjalavörður
Ásgrímur Einarsson	Skjalavörður
Benedikt Eyþórsson	Fagstjóri upplýsingaþjónustu
Bjarki Valur Bjarnason	Sérfræðingur í rafrænni skjalavörslu
Bjarni Þórðarson	Húsnæðisstjóri
Brjánn Fransson	Kerfisstjóri
Edvard Kristinn Guðjónsson	Starfsmaður við skjalafrágang
Fanney Hólmfríður Kristjánsdóttir	Skjalavörður
Gísli Baldur Róbertsson	Skjalavörður
Gunnar Örn Hannesson	Fagstjóri skráninga
Heiðar Lind Hansson	Skjalavörður
Helga Hlín Bjarnadóttir	Skjalavörður
Helga Jóna Eiríksdóttir	Skjalavörður og lektor í skjalfræði
Helga Lilja Bergmann	Skjalavörður
Hrafnkell Freyr Lárusson	Skjalavörður
Hrefna Róbertsdóttir	Þjóðskjalavörður
Indriði Svavar Sigurðsson	Skjalavörður
Jóhanna Þ. Guðmundsdóttir	Verkefnastjóri heimildaútgáfu
Jón Torfi Arason	Skjalavörður
Karen Þóra Sigurkarlsdóttir	Fagstjóri forvörslu
Kristinn Valdimarsson	Skjalavörður
Kristjana Kristinsdóttir	Fagstjóri eftirlits og ráðgjafar
Kristjana Vigdís Ingvadóttir	Skjalavörður
Logi Sigmundsson	Starfsmaður skjalasafna
Margrét Gunnarsdóttir	Skjalavörður
Margrét Rósa Jochumsdóttir	Skjalavörður
Njörður Sigurðsson	Sviðsstjóri skjala- og upplýsingasviðs
Olga Dagmar Erlendsdóttir	Skjalavörður
Ólafur Arnar Sveinsson	Verkefnastjóri þjóðlendurannsókna
Ólafur Valdimar Ómarsson	Skjalavörður
Ragnhildur Anna Kjartansdóttir	Skjalavörður
Ragnhildur Hólmgeirsdóttir	Skjalavörður
Sigríður Andrea Ásgeirsdóttir	Skjala- upplýsingastjóri
Steinunn Steinþórsdóttir	Starfsmaður við afritun
Unnar Rafn Ingvarsson	Fagstjóri miðlunar
Yngvi Leifsson	Skjalavörður
Þórunn Þorsteinsdóttir	Skjalavörður

VIÐAUKI 3.

Afhendingar 2021

Afh.nr.	Heiti	Afhendingaraðli	HM	Gb	Frá	Til
1	Sýslumaðurinn í Þingeyjarsýslu og Bæjarfógetinn á Húsavík	Sýslumaðurinn á Norðurlandi eystra	79,2		1853	2016
2	Grunnskóli Ólafsvíkur	Grunnskóli Snæfellsbæjar	2,5		1940	1998
3	Svavar Gestsson (1944) alþingismaður og ráðherra	Svavar Benediktsson	0,01		1957	1957
4	Björn Ólafsson (1920-1996) loftskeytamaður	Sigrún Björnsdóttir	0,1		1932	1981
5	Jón Björnsson (1907-1994) rithöfundur	Kristín Ágústa Margrétardóttir	0,05		1907	1956
6	Lágafellskirkja	Lágafellskirkja	0,13		1991	2005
7	Ragna H. Hjartar (1927-2019) bankaritari og Jón F. Hjartar (1916-1996) deildarstjóri	Friðrik J. Hjartar	0,5		1925	2010
8	Guðmundur Björnsson (1925-1988) prófessor og verkfræðingur	Rebekka Sigrún Guðjónsdóttir	5		1945	1988
9	Hörður Sigurgestsson (1938-2019) forstjóri	Áslaug Ottesen	10			
10	Vináttufélag Íslands og Litháen	Gestur Ólafsson	0,18		1992	2010
11	Jón Marinó Júlíusson (1882-1971) bóndi	Guðbjartur Á. Ólafsson	0,01		1867	1896
12	Knútur Jeppesen (1930-2011) arkitekt	Ragnhildur Blöndal	3			
13	Egill Sigurgeirsson (1910-1996) hæstaréttarlögmaður	Anna Lísa Björnsdóttir	0,72		1847	1995
14	Gjaldþrot/Þrotabú	Lagaréttur	12			
15	Pétur Ólafsson (1940-) tannlæknir og tannréttingasérfræðingur	Pétur Ólafsson	10		1979	1999
16	Ættfræðirannsóknir mormóna	Kristín Pétursdóttir	0,03		1995	2019
17	Haukur Þorleifsson (1903-1990) aðalbókari	Gunnar Már Hauksson	0,05		1956	1991
18	Guðrún Lára Briem Hilt (1918-1996) uppeldisfræðingur	Hanna Hilt	0,24			
19	Sigurður Jóhann Jóhannsson (1953-2010) arkitekt og fjölskylda	Kristín G. Guðnadóttir	1,6		1988	2010
20	Sparisjóður Arnfirðinga	Landsbanki Íslands	2,08		1904	1975
21	Orkustofnun	Orkustofnun	1,84		1922	2020
22	Orkustofnun	Orkustofnun	20		1924	2001
23	Gjaldþrot/Þrotabú	Jónas Þór Guðmundsson	8,24			
24	Navis ehf.	Navis ehf.	1			
25	Sólvangur	Sólvangur	80		1895	2015
26	Norræni byggingadagurinn	Eyjólfur Bjarnason	0,96		1995	2010
27	Bergsteinn Jónsson (1926-2006)	Landsbókasafn Íslands -		0,44	1971	1971
28	Sigvaldi Kaldalóns (1881-1946) tónskáld og læknir	Ester Kaldalóns og Hannes Blöndal	0,01		1921	1921

Afh.nr.	Heiti	Afhendingaraðli	HM	Gb	Frá	Til
29	Kristján Helgason (1880-1940) bóndi	Kristján Ólafsson	0,11		1900	1929
30	Íslandspóstur	Íslandspóstur	0,26		2020	2020
31	Geir Vilbogason (1912-1995) bryti	Kristín Geirsdóttir	0,22		1932	1971
32	Atli Freyr Magnússon (1969) framkvæmdastjóri	Atli Freyr Magnússon			2021	2021
33	Einar Pétursson (1892-1961) stórkaupmaður	Þjóðminjasafn Íslands	0,01		1913	1952
34	Lögreglustjórinn á Húsavík	Sýslumaðurinn á Norðurlandi	34,56		1937	2014
35	Grund, dvalar- og hjúkrunarheimili	Grund, dvalar- og hjúkrunarheimili	9,92		1922	1995
36	Sjávarútvegsráðuneytið	Atvinnuvega- og [illegible]	0,4		1965	1974
37	Landspítali	Landspítali	236		1966	2011
38	Franch Michelsen (1913-2009) úrsmiður	Frank Úlfar Michelsen	0,08		1938	2007
39	Gjaldþrot / Þrotabú	ARTA Lögmenn	0,37			
40	Kristín Zoega (1917-2012) húsmóðir	Þórdís Geirsdóttir Zoega	0,03		1931	1985
41	Kristján G. Kristjánsson (1878-1930) skipstjóri og Þórdís Friðriksdóttir (1862-1937) húsfreyja	Þórdís Geirsdóttir Zoega	0,03		1908	1932
42	Geir Geirsson Zoega (1885-1959) verkfræðingur og vegamálastjóri	Þórdís Geirsdóttir Zoega	0,03		1894	1914
43	Pétur Halldórsson (1887-1940) borgarstjóri og bóksali	Ágústa Halldórsdóttir	0,05			
44	Ólöf Björnsdóttir (1887-1963) húsmóðir	Ágústa Halldórsdóttir	0,05			
45	Halldór Pétursson (1916-1977) myndlistarmaður og teiknari	Ágústa Halldórsdóttir	0,05			
46	Jón Halldórsson (1889-1984) söngstjóri	Ágústa Halldórsdóttir	0,05			
47	Steingrímur Jónsson (1890-1975) rafmagnsstjóri	Þóra Jónsdóttir	0,01		1880	1917
48	Sýslumaðurinn á Selfossi	Sýslumaðurinn á Suðurlandi	29,1		1979	2009
49	Sigurður P. Kristjánsson (1937) tæknifræðingur	Sigurður P. Kristjánsson	4		1967	2010
50	Hjúkrunarheimilið Uppsalir	Uppsalir, dvalarheimili aldraðra	1,2		1999	2020
51	Framleiðnisjóður landbúnaðarins	Framleiðnisjóður landbúnaðarins	44		1966	2020
52	Ólafur Jónsson (1864-1940) lögregluþjónn	Páll Svavarsson	0,32		1820	1935
53	Marta Ingibjörg Ólafsdóttir (1895-1981) afgreiðslukona	Páll Svavarsson	0,08		1911	1972
54	Ingibjörg Ólafsdóttir (1971) sjúkraþjálfari	Ingibjörg Ólafsdóttir	0,2			
55	Víglundur Jónsson (1910 - 1994) útgerðarmaður	Ragnheiður Víglundsdóttir	0,07		1944	1987
56	Íslandsdeild sambands norrænna embættismanna	Ingibjörg P. Jónsdóttir	0,03		1948	1959
57	Hjálparsjóður æskufóks	Rúnar Þór Egilsson	0,01		1964	1965
58	Jarþrúður Karlsdóttir (1923-1987) Reykjavík	Rannveig Einarsdóttir	0,03		1971	1971
59	Fróðárhreppur	Sveinn B. Ólafsson	0,03		1911	1929
60	Sigurður Magnús Jónsson (1957-2010) viðskiptafræðingur og framkvæmdastjóri	Jón Þorsteinn Sigurðsson	1,5		1960	2010

Afh.nr.	Heiti	Afhendingaraðli	HM	Gb	Frá	Til
61	Magdalena Ó. Thoroddsen (1926-2018)	Ólína Kjerúlf Þorvarðardóttir	0,2		1824	1954
62	John Fenger (1886-1939) stórkaupmaður	Kristjana Fenger	0,01		1916	1920
63	Nathan & Olsen, Ísafirði	Kristjana Fenger	0,16		1918	1957
64	Landbúnaðarráðuneytið	Bjarni Guðmundsson	0,5		1983	1992
65	Búnaðarskólinn á Hólum	Jón Bjarnason	3,8		1800	2012
66	Þórunn Friðriksdóttir (1949-) framhaldsskólakennari	Þórunn Friðriksdóttir	0,03		1955	1965
67	Stefán H. Halldórsson (1917-1991) gjaldkeri og skrifstofumaður	Jóhanna Stefánsdóttir	0,2		1946	1989
68	Gjaldþrot / Þrotabú	Megin lögmannsstofa	2,3		1997	2017
69	Menntaskólinn við Sund	Menntaskólinn við Sund	6,96		1969	1996
70	Ingólfur Jörundsson (1906-1972) verkfræðingur	Hartvig Ingólfur Ingólfsson	0,01		1947	1948
71	Íslandsbanki hf.	Randver C. Fleckenstein	0,05		1988	1998
72	Randver C. Fleckenstein (1952) starfsmannastjóri og stjórnunarráðgjafi	Randver C. Fleckenstein	0,32		1958	2019
73	Heilbrigðisstofnunin Blönduósi	Heilbrigðisstofnun Norðurlands	23		1899	2017
74	Pétur Lúðvígsson (1945) barnalæknir	Pétur Lúðvígsson	10		1982	1997
75	Bílddal-fjölskyldan	Sigríður Bílddal	0,03		1923	1980
76	Varnarliðið á Íslandi	Þróunarfélag Keflavíkurflugvallar ehf - Kadeco	200		1941	2006
77	Nýsköpunarmiðstöð Íslands	Nýsköpunarmiðstöð Íslands	169,84		1882	2021
78	Tómas Eggertsson (1822-1893) bóndi	Birgir Bjarnason	0,01		1887	1887
79	Bjarni Valur Guðmundsson (1978) íslensku- og bókmenntafræðingur	Bjarni Valur Guðmundsson	3,6		1891	2021
80	Erlendur Konráðsson (1916-2001) héraðslæknir	Andri Már Jónsson	0,08		1951	1955
81	Heilsugæslustöðin á Dalvík	Heilbrigðisstofnun Norðurlands	9,36		1945	2018
82	Steindór Björnsson (1885-1972) íþróttakennari og efnisvörður hjá Landsímanum	Höskuldur Einarsson	0,36		1880	1983
83	Þjóðleikhúsið	Þjóðleikhúsið	120		1930	2000
84	Stefán Ólafsson (1893-1928) vatnsveitustjóri	Páll Svavarsson	0,01		1928	1939
85	Gjaldþrot/Þrotabú	Fulltingi slf.	0,5		2013	2021
86	Heilbrigðisstofnunin Sauðárkróki	Heilbrigðisstofnun Norðurlands	33,6		1904	2018
87	Heilbrigðisstofnun Þingeyinga	Heilbrigðisstofnun Norðurlands	44,24		1886	2018
88	Heilbrigðisstofnunin Fjallabyggð	Heilbrigðisstofnun Norðurlands	20		1891	2105
89	Heilsugæslustöðin á Akureyri	Heilbrigðisstofnun Norðurlands	80		1881	2018
90	Valgerður Jónsdóttir (1892-1957) húsfreyja	Guðlaug Guðmundsdóttir	0,01		1957	1957
91	Kvennaskólinn í Reykjavík	Kvennaskólinn í Reykjavík	16,8		1873	1999
92	Guðmunda Elíasdóttir (1920-2015)	Sif Knudsen	0,64		1979	2009
93	Stýrimannaskólinn í Reykjavík	Tækniskólinn - skóli atvinnulífsins	1,2		1892	2004

Afh.nr.	Heiti	Afhendingaraðli	HM	Gb	Frá	Til
94	Iðnskólinn í Reykjavík	Tækniskólinn - skóli atvinnulífsins	11,84		1903	2010
95	Fjöltækniskóli Íslands	Tækniskólinn - skóli atvinnulífsins	0,4		2001	2008
96	Iðnskólinn í Hafnarfirði	Tækniskólinn - skóli atvinnulífsins	0,16		1986	2015
97	Vélskóli Íslands	Tækniskólinn - skóli atvinnulífsins	0,24		1977	2004
98	Margmiðlunarskólinn	Tækniskólinn - skóli atvinnulífsins	0,16			
99	Akureyrarprestakall, Eyjafjarðarprófastsdæmi	Akureyrarprestakall	0,5		2009	2016
100	Jón Ólafsson (1902-1995) prestur og prófastur	Heiðar Sigurðsson	0,55		1929	1977
101	Áburðarverksmiðja ríkisins	Eggert Hauksson	0,11		1997	1999
102	Gerðahreppur	Suðurnesjabær	1,52		1918	2007
103	Sjúkraþjálfun Gylfa Páls ehf.	Sjúkraþjálfun Gylfa Páls ehf.	2		1980	2010
104	Gjaldþrot/Þrotabú	KPMG ehf.	3,48		2013	2020
105	Bergur Björnsson (1905-1990) prófastur	Elínborg Sturludóttir	0,53		1930	1980
106	Verkfræðistofan Önn ehf.	Gunnar H. Pálsson	1		1962	2000
107	Sýslumaðurinn í Reykjavík	Sýslumaðurinn á höfuðborgarsvæðinu	264,56		1992	2009
108	Bændasamtök Íslands	Bændasamtök Íslands	180		1899	2000
109	Rannsóknarstofnun fiskiðnaðarins	Matís ohf.	35		1926	2009
110	Jón Bjarnason (1909-1967) fréttaritstjóri	Alþýðusamband Íslands	1,8			
111	Sýslumaðurinn í Suður-Múlasýslu	Héraðsskjalasafn Austfirðinga	0,05		1980	1980
112	Sýslumaðurinn í Norður-Múlasýslu og Bæjarfógetinn á Seyðisfirði	Héraðsskjalasafn Austfirðinga	0,4		1977	1978
113	Helgi Ólafsson (1926-2019) hagfræðingur	Kjartan Orri Helgason og Guðlaug Erla Halldórsdóttir	2,5			
114	Sigríður Rósa Víðisdóttir (1961) tannlæknir	Sigríður Rósa Víðisdóttir	1		1994	2005
115	Gjaldþrot/Þrotabú	Íslög ehf.	1,19		2013	2021
116	Gjaldþrot/Þrotabú	Bonafide lögmenn	1,52		2013	2021
117	Hannes Kjartansson (1917-1972) sendiherra	Anna K. Macko og Irene Ramirez	0,03		1944	1944
118	Íslandsbanki í Vestmannaeyjum og Útvegsbankinn í Vestmannaeyjum	Héraðsskjalasafn Vestmannaeyja	0,3		1914	1952
119	Mennta- og menningarmálaráðuneytið	Mennta- og menningarmálaráðuneytið	184		1997	2014
120	Fjölbrautaskólinn í Breiðholti	Fjölbrautaskólinn í Breiðholti	18,3		1956	1991
121	Grund, dvalar- og hjúkrunarheimili	Grund, dvalar- og hjúkrunarheimili	9,68		1949	2010
122	Prestafélag Íslands	Óþekktur	0,08		1947	1964
123	Hannes Jónsson (1892-1971) kaupmaður	Óþekktur	0,05		1923	1927
124	IOGT Góðtemplarareglan	Óþekktur	0,32		1900	1953
125	Búnaðarfélag Íslands	Bjarni Guðmundsson	0,03		1907	1913
126	Samband iðnfræðsluskóla	Fjölbrautaskólinn í Breiðholti	0,16		1967	1987
127	Iðnfræðsluráð	Fjölbrautaskólinn í Breiðholti	0,08		1983	1983
128	Félag íslenskra iðnrekenda	Samtök iðnaðarins	2		1921	2004

Afh.nr.	Heiti	Afhendingaraðli	HM	Gb	Frá	Til
129	Kærunefnd fjöleignarhúsamála	Félagsmálaráðuneytið	6,8		1995	2010
130	Kærunefnd húsaleigumála	Félagsmálaráðuneytið	1,04		1995	2010
131	Úrskurðarnefnd frístundahúsamála	Félagsmálaráðuneytið	0,08		2009	2010
132	Sýslumaðurinn í Gullbringusýslu og Bæjarfógetinn í Keflavík, Grindavík og Njarðvík	Sýslumaðurinn á Suðurnesjum	22,8		1949	1990
133	Háskóli Íslands	Landsbókasafn Íslands - Háskólabókasafn	57		1928	1990
134	Jón Valur Jensson (1949-2020) guðfræðingur	Jón Valur Jensson	7			
135	Hólmfríður Gröndal (1959)	Hólmfríður Gröndal	2			
137	Guðmundur Kristjánsson (1901-1979) myndskeri og Beatrice Marie Kristjánsson (1908-1982) húsmóðir, Erlingur Norðmann Guðmundsson (1932-2014) bóndi og Ragnhildur Hafliðadóttir (1937-2018) húsmóðir	Guðmundur Erlingsson	0,3		1932	2014
138	Siglingasamband Íslands	Siglingasamband Íslands	6			
139	Félag iðn- og tæknigreina	Félag iðn- og tæknigreina	4			
140	Karl Ómar Jónsson (1927-2014) byggingarverkfræðingur	Kristín Karlsdóttir	0,6			
141	Stefán Guðnason (1904-1998) héraðslæknir og Elsa Kristjánsdóttir (1898-1992) hjúkrunarkona	Kristín Karlsdóttir	0,32			
142	Skíðasamband Íslands	Jón Ásgeir Jónsson	0,24		1983	2014
143	Páll Hersteinsson (1951-2011) veiðistjóri og prófessor	Ástríður Pálsdóttir	0,5		1977	2015
144	Gjaldþrot/Þrotabú	Megin lögmannsstofa	0,42		2000	2005
145	Helgi Pjeturss (1872-1949) jarðfræðingur	Einar Matthíasson	2		1894	1909
146	Matthías Einarsson (1879-1948) læknir	Einar Matthíasson	0,08		1899	1947
147	Skátafélagið Hraunbúar	Sigrún Sigurgestsdóttir	6,4			
148	Ólafur Ásgeirsson (1947-2014) þjóðskjalavörður	Vilhelmína Johnsen	0,01			
149	Breiðabólsstaðarprestakall	Sigríður Kristín Helgadóttir	0,16		1982	2012
150	Gjaldþrot/Þrotabú	Íslög ehf.	6,39		2011	2020
151	Ræktunarsamband V-Barðastrandarsýslu	Sigurjón Bjarnason	1		1950	1980
152	Öryggiseftirlit ríkisins	Vinnueftirlit ríkisins	2,8		1945	1988
153	Kristbjörg Pétursdóttir (1916-2006) og Hjálmar Helgason (1909-2005)	Magni Hjálmarsson	1			
154	Verslun Ásgeirs G. Gunnlaugssonar	Inga Hersteinsdóttir	0,5		1923	1953
155	Kristinn Björnsson (1902-1972) yfirlæknir	Guðrún Hallgrímsdóttir	0,8			
156	Jón Björnsson (1898-1969) frá Hóli	Guðrún Hallgrímsdóttir	0,16			
157	Ólafía Stephensen (1910-1968) hjúkrunarkona	Guðrún Hallgrímsdóttir	0,01			
158	Björn Kristinsson (1932-2021) rafmagnsverkfræðingur og prófessor	Guðrún Hallgrímsdóttir	0,5			
159	Ólafur Ormsson (1943-2021) rithöfundur og blaðamaður	Ágúst Þór Ormsson	0,64			

Afh.nr.	Heiti	Afhendingaraðli	HM	Gb	Frá	Til
160	Vilborg Ingólfsdóttir (1948) hjúkrunarfræðingur	Vilborg Ingólfsdóttir	0,32		1968	1971
161	Talþjálfun Austurlands ehf.	Eyrún Einarsdóttir	0,48		2014	2020
162	Gunnar Valtýsson (1945) læknir	Gunnar Valtýsson	7			
163	Vinnueftirlit ríkisins	Vinnueftirlit ríkisins	18,72		1954	2004
164	Ríkiskaup	Ríkiskaup		307	2018	2020
165	Georg Júlíus Ásmundsson (1891-1983) bóndi og Guðmunda Lára Guðmundsdóttir (1895-1973) húsfreyja	Albert Sveinsson	0,32			
166	Háskólinn á Akureyri	Háskólinn á Akureyri		52	2015	2019
167	Fiskistofa	Fiskistofa		213	2018	2020
168	Seðlabanki Íslands	Seðlabanki Íslands	120		1880	2005
169	Sýslumaðurinn í Gullbringusýslu og Bæjarfógetinn í Keflavík, Grindavík og Njarðvík	Sýslumaðurinn á Suðurnesjum	44		1984	2009
170	Framhaldsskólinn í Vestmannaeyjum	Framhaldsskólinn í Vestmannaeyjum	2,88		1957	1991
171	Helgi Hóseasson (1919-2009) trésmiður	Tryggvi Jónsson	0,02			
172	Kennarasamband Íslands	Kennarasamband Íslands	25		1800	2016
173	Árbæjarkirkja í Reykjavík	Árbæjarkirkja (Reykjavík)	3			
174	Iðnaðar- og viðskiptaráðuneytið	Atvinnu- og samgöngumálaráðuneytið	0,48		1992	2007
160	Vilborg Ingólfsdóttir (1948) hjúkrunarfræðingur	Vilborg Ingólfsdóttir	0,32		1968	1971
161	Talþjálfun Austurlands ehf.	Eyrún Einarsdóttir	0,48		2014	2020
162	Gunnar Valtýsson (1945) læknir	Gunnar Valtýsson	7		3000	0
163	Vinnueftirlit ríkisins	Vinnueftirlit ríkisins	18,72		1954	2004
164	Ríkiskaup	Ríkiskaup		307	2018	2020
165	Georg Júlíus Ásmundsson (1891-1983) bóndi og Guðmunda Lára Guðmundsdóttir (1895-1973) húsfreyja	Albert Sveinsson	0,32			
166	Háskólinn á Akureyri	Háskólinn á Akureyri		52	2015	2019
167	Fiskistofa	Fiskistofa		213	2018	2020
168	Seðlabanki Íslands	Seðlabanki Íslands	120		1880	2005
169	Sýslumaðurinn í Gullbringusýslu og Bæjarfógetinn í Keflavík, Grindavík og Njarðvík	Sýslumaðurinn á Suðurnesjum	44		1984	2009
170	Framhaldsskólinn í Vestmannaeyjum	Framhaldsskólinn í Vestmannaeyjum	2,88		1957	1991
171	Helgi Hóseasson (1919-2009) trésmiður	Tryggvi Jónsson	0,02			
172	Kennarasamband Íslands	Kennarasamband Íslands	25		1800	2016

Afh.nr.	Heiti	Afhendingaraðli	HM	Gb	Frá	Til
173	Árbæjarkirkja í Reykjavík	Árbæjarkirkja (Reykjavík)	3			
174	Iðnaðar- og viðskiptaráðuneytið	Atvinnu- og samgöngumálaráðuneytið	0,48		1992	2007
Samtals hillumetrar af pappírsgögnum			2.429,38 hm.			
Samtals gígabæt af rafrænum gögnum			572,58 Gb.			

VIÐAUKI 4.

Útgefnar bækur og skýrslur

Bækur:

Kristjana Kristinsdóttir, *Lénið Ísland: Valdsmenn á Bessastöðum og skjalasafn þeirra á 16. og 17. öld.* Þjóðskjalasafn Íslands, Reykjavík 2021.

Yfirrétturinn á Íslandi. Dómar og skjöl II. 1711–1715. Ritstjórar: Gísli Baldur Róbertsson og Jóhanna Þ. Guðmundsdóttir. Þjóðskjalasafn Íslands, Reykjavík 2021.

Skýrslur:

Skjalavarsla og skjalastjórn sveitarstjórnarskrifstofa sem eru afhendingarskyldar til Þjóðskjalasafns. Niðurstöður eftirlitskönnunar Þjóðskjalasafns Íslands 2021. Ritstjóri: Njörður Sigurðsson. Þjóðskjalasafn Íslands, Reykjavík 2021. **https://skjalasafn.is/files/docs/Skjalavarsla-og-skjalastjorn-sveitarstjornarskrifstofa.pdf**

Skjalavarsla og skjalastjórn prestakalla. Niðurstöður eftirlitskönnunar Þjóðskjalasafns Íslands 2021. Ritstjóri: Njörður Sigurðsson. Þjóðskjalasafn Íslands, Reykjavík 2021. **https://skjalasafn.is/files/docs/Prestakoll_eftirlitsskyrsla_2021.pdf**

Skjalageymslur afhendingarskyldra aðila ríkisins. Niðurstöður eftirlitskönnunar Þjóðskjalasafns Íslands 2021. Ritstjóri: Njörður Sigurðsson. Þjóðskjalasafn Íslands, Reykjavík 2021. **https://skjalasafn.is/files/docs/Skyrsla_skjalageymslur_rikisins_2021.pdf**

VIÐAUKI 5.

Erindi og greinar um skjalavörslu og safnkost Þjóðskjalasafns

Heiðar Lind Hansson

„Meðferð skjala og skjalavistun.“ Erindi flutt í Launaskóla Starfsmennts fræðsluseturs, 11. október 2021.

Helga Hlín Bjarnadóttir

„Um Arnfríði Þorkelsdóttur (1830-1885 lausakonu í Reykjavík og bréfasafn hennar.“ *Saga* LIX:1 (2021), bls. 233-244.

Helga Jóna Eiríksdóttir

„Skjalasöfn sýslumanna á nítjándu öld. Um skjalfræði, mikilvægi upprunans og heimildargildi skjala.“ *Saga* LIX:1 (2021), bls. 152-185.

Helga Jóna Eiríksdóttir og Heiðar Lind Hansson

„Problem of the past – how we conquer 3 km of bankruptcy estate records.“ Erindi á ICA Virtual Conference. Empowering Knowledge Societies, 25-28. October 2021.

Hrefna Róbertsdóttir

„Archives from the early modern period. Icelandic and Danish history“ Erindi á Vestnorrænum skjaladögum í Þórshöfn í Færeyjum 31. ágúst til 2. september 2021.

"Archival Data to the Public. Sources of Past and Present Society Disseminated Outside the Archive." Erindi á Vestnorrænum skjaladögum í Þórshöfn í Færeyjum 31. ágúst til 2. september 2021.

Kristjana Vigdís Ingvadóttir

Þrautseigja og mikilvægi íslenskrar tungu: Um notkun dönsku og erlend áhrif á íslensku. Ritstjóri: Anna Lísa Rúnarsdóttir. Reykjavík, Sögufélag 2021.

„Dösnkumælandi Íslendingar á 18. öld“ *Sagnir* 33 (2021), bls. 22-30.

Njörður Sigurðsson

„Sharing Archival Heritage.“ *The National Archives of Malta Monograph Series* 1 (2021), bls. 75-82.

„Skjalakröfur.“ *Sagnir* 33 (2021), bls. 93-95.

„Uppruni og varðveislusaga Biblíubréfsins frá 1874.“ *Saga* LIX:2 (2021), bls. 133-150.
„Biblíubréfið og varðveislusaga þess.“ Erindi á Sögukvöldi Sögufélags 7. desember 2021.

„Skjalageymslur og pappírsskjöl ríkisins – staða og stefna.“ Erindi á fræðslufundi Félags um skjalastjórn 23. nóvember 2021.
„Staða og stefna Þjóðskjalasafns Íslands í stafrænni umbreytingu í langtímavarðveislu gagna.“ Erindi á (Vor)ráðstefnu Þjóðskjalasafns Íslands 12. nóvember 2021.

„Hverjir mega taka við skjölum afhendingarskyldra aðila?“ Erindi á Haustfundi höfuðsafnanna þriggja 4. október 2021. Veffundur.

„The Danish Delivery of 1928.“ Erindi á Vestnorrænum skjaladögum í Þórshöfn í Færeyjum 31. ágúst til 2. september 2021.

„Preservation of public information and GDPR in Iceland.“ Erindi á Vestnorrænum skjaladögum í Þórshöfn í Færeyjum 31. ágúst til 2. september 2021.

„Ethics and shared archival heritage." Erindi og þátttaka í pallborði á ICA-SUV annual conference - Archives, Ethics and Society. Vefráðstefna 29. júlí 2021.

„Skjala- og handritakröfur og sameiginlegur menningararfur." Erindi á málstofu Sagnfræðingafélags Íslands um handritakröfur 3. júní 2021.

„Reflections on preservation of digital private archives in Iceland." Nordiske ekspertseminare om digital privatarkiv 19. maí 2021, veffundur.

„Expert Group on Shared Archival Heritage; goals, works and bibliography on disputed archival claims." 6th Croatian ICARUS Days. Archives – borders, identities, reflections Rijeka, 25-26 March 2021, online event. Ásamt Dr. Mandy Banton.

„Skjöl, skjalasöfn og varðveisla." Fræðsluerindi fyrir Rauða krossinn á Íslandi 9. mars 2021.

„Hinn endinn á rafrænni stjórnsýslu, varðveisla rafrænna gagna ríkisins – staðan í dag og stefnan til framtíðar." Erindi á hádegisfundi Skýrslutæknifélags Íslands, Hraðaaukning í stafrænni þróun hins opinbera 13. janúar 2021.

S. Andrea Ásgeirsdóttir

„Transferring 3000 videos without help from software vendors". Erindi á Vestnorrænum skjaladögum í Þórshöfn í Færeyjum 31. ágúst til 2. september 2021.

„Transfer from LBI of data from the fallen bank of Landsbankinn." Erindi á Vestnorrænum skjaladögum í Þórshöfn í Færeyjum 31. ágúst til 2. september 2021.

Unnar Ingvarsson

„Crowdsourcing, artificial intelligence, or handwritten text recognition." Erindi á Nordic Expert Seminar 9 september 2021.

ÞJÓÐSKJALASAFN
ÍSLANDS

Ársskýrsla 2021
Þjóðskjalasafn Íslands

Útgefandi:
Þjóðskjalasafn Íslands
Laugavegi 162
105 Reykjavík
5903300
upplysingar@skjalasafn.is
www.skjalasafn.is

© Nóvember 2022 Þjóðskjalasafn Íslands

ÞJÓÐSKJALASAFN
ÍSLANDS

ÞJÓÐSKJALASAFN
ÍSLANDS